

جاگرافيءَ جي لغت

رضوان گل

سنڌي لئنگئيج اٿارٽي، حيدرآباد سنڌ

Dictionary of Geography

English to Sindhi

Rizwan Gul

Sindhi Language Authority

Hyderabad, Sindh

2012 .A.D

گھروڻي ڪتاب گھرايو

روسي ڪتاب گھر

سنڌي، اردو ۽ انگريزي ٻولي

جي اهم ڪتابن جو مرڪز

0333-2284354, 0342-3506606

سنڌي لئنگئيج اٿارٽيءَ جو ڪتاب نمبر (185)
سڀ حق ۽ واسطا محفوظ

جاگرافيءَ جي لغت

ليکڪ: رضوان گل
ڇاپو: پهريون
سال: سيپٽمبر 2012ع
ڪمپوزنگ: آغا اظهار ۽ محمد رمضان ترڪ
ٽائيل: محمد رمضان ترڪ
تعداد: هڪ هزار
قيمت: 300/- روپيا
ناشر: سنڌي لئنگئيج اٿارٽي، حيدرآباد، سنڌ

Catalogue Reference

Gul, Rizwan
Dictionary of Geography
English and Sindhi Language
Sindhi Language Authority
ISBN: 978-969-9098-68-0

Dictionary of Geography

By: Rizwan Gul
Edition: First
Year: Sept: 2012
Quantity: 1000
Price: 300/-
Composed by: Agha Izhar and M. Ramzan Turk
Title: M. Ramzan turk
Published by: Taj Joyo, Secretary,
Sindhi Language Authority
National Highway, Hyderabad, Sindh 71000, Pakistan.
Tel: 022-9240050-3
Fax: 022-9240051
E-mail: sindhila@yahoo.com
Website: www.sindhila.org
Printed by: Areeba Publications, Karachi.

هيءَ ڪتاب، ناع حوي، سيڪريٽري، سنڌي لئنگئيج اٿارٽي، حيدرآباد، ميسرس غريب پبليڪيشنز ڪراچي، مان ڇپرائي اداري جي آفيس نيشنل هاءِ وي، حيدرآباد، سنڌ مان پڌرو ڪيو.

ارپنا

جاگرافي شعبي سان لاڳاپيل
پنهنجي پيارن دوستن

شفيق احمد جوڻيجي،
محب علي لغاريءَ

۽
سجاد علي سهتي
جي نالي

—رضوان گل

ناشر پاران

سنڌي لئنگئيج اٿارٽيءَ پاران موضوعاتي لغتن ۽ مختلف علمي ۽ سائنسي مضمونن جي لغتن تيار ڪرائڻ ۽ ڇاپڻ جي سلسلي ۾ هيءَ جاگرافيءَ جي لغت تيار ڪرائي وئي آهي. جيڪا جيتوڻيڪ مختصر آهي، پر هن مضمون جي شاگردن کي ابتدائي يا بنيادي ڄاڻ مهيا ڪري ٿي. جاگرافيءَ جو مضمون ٻين ڪيترن ئي مضمونن سان سلهاڙيل آهي. جنهن ۾ ”جيالاجي“ پڻ اچي وڃي ٿي. هڪڙو زمين جي ورڇ، طبعي صورتن، سياسي ورهاست، آبهوا، آباديءَ بابت مادي حقيقتن ۽ ماپ جو علم آهي ته ٻيو زمين جي مختلف تنهن، جوڙجڪ ۽ بناوت جو علم آهي. ’ارضيات‘ ٻنهي ۾ موجود آهي ۽ هيءَ لغت مختصر سهي، انهن ٻنهي مضمونن سان لاڳاپيل موضوعن جو احاطو ڪري ٿي.

اسان کي ان ڳالهه جو اطمینان آهي ته هيءَ لغت هڪ ليکڪ ۽ جاگرافيءَ جي اُستاد تيار ڪئي آهي، جنهن کي سنڌ يونيورسٽيءَ جي جاگرافي ڊپارٽمينٽ جي ٻئي محترم پروفيسر رفيق ڏناڻيءَ سوڌي سنواري ڏنو آهي. جاگرافيءَ جي ماهرن جي تيار ڪيل هيءَ لغت، ان مضمون جي شاگردن لاءِ يقيناً لاڀائتي ٿيندي. اسان کي اميد آهي ته عام پڙهندڙ پڻ ان مان فائدو وٺندا.

ڊاڪٽر فهميده حسين

چيئر پرسن

حيدرآباد، سنڌ

16 سيپٽمبر 2012ع

ٻه اکر

سنڌي ٻوليءَ ۾ خاص طور سائنسي مواد جي حوالي سان تمام گهڻي ڪوٽ رهي آهي. انهيءَ ڪوٽ کي مون شدت سان ان وقت محسوس ڪيو جڏهن جاگرافيءَ جهڙي اهم ۽ بنيادي سائنسي مضمون بابت سنڌيءَ ۾ مواد جي کوجنا شروع ڪيم، پر آءُ ان وقت تمام گهڻو مايوس ٿيس. جڏهن اهو معلوم ٿيو ته جاگرافيءَ جي حوالي سان ته سنڌي ٻوليءَ ۾ ڪا لغت اصل آهي ئي ڪانه! تحقيقي حوالي سان جڏهن مون جاگرافيءَ جي ڪتابن جو مطالعو ڪيو ته ڪيترن ئي ڏکين لفظن يا اصطلاحن جي معنيٰ، انگريزيءَ ۾ شايع ٿيل جاگرافيءَ جي لغت مان ڏسڻي ٿي پئي. ان دوران سي ايس ايس ۽ جاگرافيءَ ۾ ايم. ايس. سي ڪندڙ ڪيترائي شاگرد پڻ مون کان معلوم ڪندا هئا ته جاگرافيءَ جي سنڌيءَ ۾ لغت ڇو نه آهي؟ جنهن جو مون وٽ ڪوبه جواب نه هوندو هو.

اڄ کان ٽي سال اڳ مون ان شديد ڪوٽ کي محسوس ڪندي هن لغت جو ڪم شروع ڪيو ۽ اڄ سنڌيءَ ٻوليءَ ۾ جاگرافيءَ جي پهرين لغت اوهان جي هٿن ۾ آهي. هن لغت جي تياريءَ جي سلسلي ۾ گذريل ٽن سالن کان آءُ ڪيتريون ئي لغتون ۽ جاگرافيءَ جا ڪتاب اٽلائينڊو رهيو آهيان ۽ انهن مان خاص اصطلاح چونڊي هن لغت ۾ شامل ڪندو رهيو آهيان. هن لغت جي تياريءَ واري عرصي ۾ لکپڙهه جا ٻيا سڀ ڪم ڇڏي صرف هن ئي ڪم ۾ جُنبيل رهيو آهيان. جاگرافي تمام گهڻو ڦهليل ۽ وسيع مضمون آهي، پر پوءِ به مون وس ڪري تمام گهڻن ۽ اهم اصطلاحن کي هن لغت ۾ شامل ڪرڻ جي ڪوشش ڪئي آهي، گڏوگڏ ڪجهه لفظن جي، تفصيل سان وضاحت پڻ ڪئي آهي.

جڏهن مون هي ڪم مڪمل ڪري ورتو ته هن لغت جي ڇپائيءَ لاءِ مون کي وڌ کان وڌ موزون ۽ واسطيدار ادارو سنڌي لئنگئيج اٿارٽي ئي لڳو. منهنجي خواهش مطابق منهنجي هن تحقيقي ڪم کي مان ڏيندي.

لئنگئيج اٿارٽيءَ جي چيئرپرسن مانواري ڊاڪٽر فهميده حسين ۽ سيڪريٽري محترم تاج جويي توڙي پبليڪيشن ڪاميٽيءَ جي مڙني مهربانن قدر جي نگاه سان ڏسندي ڇپائيءَ لاءِ منظور ڪيو جنهن لاءِ آءٌ سندن بيحد ٿورائتو آهيان. هن لغت جي تياريءَ ۾ جن به عالمن، دانشورن ۽ دوستن منهنجي رهنمائي ڪئي، آءٌ انهن مڙني جو پڻ بيحد ٿورائتو آهيان. خاص طور تي سائين پروفيسر محمد رفيق ڌنڌيءَ جون مهربانيون جنهن هن لغت جي سنوار ۾ منهنجي معاونت ڪئي. اميد ته سنڌي ٻوليءَ ۾ جاگرافيءَ جي هيءَ پهرين لغت، جيڪا هڪ بنياد آهي، سا سالن کان محسوس ٿيندڙ ڪوٽ جو پورائو ضرور ڪندي ۽ انهن شاگردن لاءِ آساني پيدا ڪندي، جيڪي نه رڳو جاگرافي ۾ ٻين نيجرل سائنسن جو مطالعو ڪرڻ جو به شوق رکن ٿا. اهي شاگرد به هن ڊڪشنريءَ مان لاڀ حاصل ڪري سگهندا، جيڪي مقابلي جي امتحانن لاءِ تياري ڪن ٿا يا جاگرافيءَ ۾ ماسٽرس ڊگريءَ تائين تعليم حاصل ڪرڻ گهرن ٿا.

منهنجو تعلق هڪ ئي وقت ادب ۽ جاگرافيءَ سان آهي، سنڌي ادب ۾ هيل تائين منهنجا ٽي ڪتاب ”پنج ڏينهن“، ”ساهت ڏيهه جا سرچڻهار“ ۽ ”پيار جي پهرين بارش“ ڇپجي چڪا آهن. انهيءَ حوالي سان جاگرافي سبجيڪٽ جو هي ڪم جهڙوڪ مون تي فرض به هو ته فرض به. جيڪو مون وڏي محنت سان وڌ کان وڌ بهتر انداز ۾ سرانجام ڏيڻ جي ڪوشش ڪئي آهي. هاڻي هيءَ لغت جڏهن اوهان پڙهندڙن جي هٿن ۾ آهي ته اوهان بخوبي اوهانداڙو ڪري سگهندا ته هي ڪم ڪيترو ذميواري ۽ محنت وارو آهي.

اميد آهي ته هن پيار واري پورهئي کي اوهان قدر جي نگاه سان ڏسندا.

رضوان گل

جاگرافي شعبي جو سربراه

گورنمينٽ ڊگري ڪاليج لاڙڪاڻو

rizwangu46@yahoo.com

Dictionary of Geography

A

Abaxial	محورِ بَدَر/غير محوري
Ablation	برف جو گسڻ/رڳڙجڻ
Abnormal	خلائي معمول (معمول جي خلاف)
Aboribinal	قدير/پراڻو
Aborigines	پراڻا رهاڪو/اصل رهاڪو
Abrasion	گاڻ/رڳڙائڻ/رڳڙجڻ جو عمل
Abrasive	گانو/گاڻ
Absolute	يقيني/قطعي/مطلق
Absolute convergence	قطعي/يقيني تبديلي
Absolute drought	قطعي سوڪهڙو
Absolute humidity	قطعي گهم
Absolute scale	قطعي/يقيني پئمانو/ماپ
Absorption	چُهڻ/جذب ڪرڻ
Abundance	جمعگائي/گهڻائي
Abyssal	پاتال، سمنڊ جي اونھائي (اُونھو تھ)
Abyssal deposits	سمنڊ جي تھ ۾ جمع ٿيل اُونھو مواد
Abyssal plain (Ocean)	سمنڊ جو هموار تھ
Abyssal rocks	سمنڊ جو اُونھو پٿر
Abyssal hill	سامونڊي ٽڪري
Accessibility	ڪنھن هنڌ تي وڃڻ جي لاءِ پهچ
Accessibility Isopleth	هڪ جيتري پهچ
Accession	شريڪ/گڏ/شامل ڪرڻ

Accessory minerals	Adaptation
Accessory minerals	واڳيل / جڙيل معدنيات
Acclimatization	موافقت، آبهوا تي هرڻ، هيرائڻ
Accretion	گڏجڻ (جسم جو) وڌڻ، گڏيل واڌ ويجهه
Accumulated temperature	هڪ هنڌ گڏ ٿيل گرمي پد / گڏيل حرارت
mountain of Accumulation	چپ جهڙو جبل / ڏير ٿيل جبل / انباري جبل
Acid	تيزاب
Acid lava	تيزابي لاوا
Acid lava dome	تيزابي لاوا جو گنبد
Acid resisting	تيزابيت کي روڪڻ وارو عمل
Acid rain	تيزابي مينهن
Acid Rock	تيزابي جبل / پٿر / ٽڪري
Acid soil	تيزابي مٽي
Acidic	تيزابي
Acidification	ساڙيندڙ / ٻاڙيندڙ عمل
Acidity	تيزابيت
Across	آر پار هن پار
Action	عمل، فعل
Active	زنده / ڦڙت / سرگرم / چرندڙ / اڀاريندڙ / فعال / ڪارگر
Active fault	فعال ڌار / ڪارگر ڌار
Active layer	فعال تهءُ متحرڪ تهه
Active volcano	فعال / سرگرم ٻرندڙ جبل
Active weather system	فعال / سرگرم موسمي نظام
Acute angle	سوڙهي ڪنڊ
Adaptation	انسان ۽ قدرتي ماحول جي موافقت
12	جاگرافيه جي لغت

Adaptometer	Agglomerate
Adaptometer	موافقت جو پيمانو
Adit	زمين اندر معدني زخيري ڏانهن ويندڙ اُڀو دڳ
Adjacent weather system	لاڳاپيل / ڳنڍيل موسمي نظام
Adobe	(اُس سبب ٿيل) خشڪ ۽ ڪچي مٽيءَ جو تهه
Adret	هيٺائين سنوت / سڌائي
Advection	حرارت جو عمودي عمل
Advection fog	حرارت جي عمود سبب ٺهندڙ ڪوهيڙو
Aeolian	هوائي مواد
Aeration	هوادر / ڪنهن شيءِ جو هواءِ مان گذرڻ جو مرحلو
Aerial photograph	وايومنڊل / فضا مان ورتل ڪنهن به ڌرتيءَ جي حصي جي تصوير
Aero	تير (سروي پر استعمال ٿيندڙ اوزار) / نشاني
Aerodome	هوائي اڏو
Aerography	قدرتي ماحول / آبهوا جو علم
Aerology	هوا شناسي / هوا جو علم / هوا جي سائنس
Affluent	مددگار ندي / وڏي درياھ ۾ لهندڙ ننڍو درياھ
Aforestation	وڻڪاري / بيلي جي پوکائي جو عمل
African tornado	آفريڪا ۾ ايندڙ طوفان
After glow	سج لهڻ کانپوءِ شفق جي روشني
Age	عرصو / عمر / دور
Agent	ڪارندو (ڪم ڪرڻ وارو) / مدد ڪندڙ
Agglomerate	ڳتيل ڳنڍيل جابلو ڇپ / مادي يا پٿرن جو گڏ ٿيڻ

Aggradation	Alkalinity
Aggradation	درياه جو تعميري عمل / درياه جي مواد جو جمع ٿي درياه ڏانهن وڌڻ
Agonic line	چقمقي ڪشش نه هئڻ واري لڪير / ليڪ (حد)
Aggregate	گڏيل / مجموعو/ جوڙ
Agricultural	زرعي / زراعتي
Agriculture	زراعت / ڪيٽي
Agro meteorology	زرعي موسميات جو علم
Agronomy	زراعت جو علم
Ahorizon	مٽيءَ جو مٿيون تهءُ / پهريون تهءُ
Aiguille	جبل جي چوٽي
Air	هوا / فضا
Air blower	گهلندڙ هوا
Air gap	هوا جو خال / هوا جو لنگهه
Air mass	هوائي زخيرهو/ انبار
Airport	هوائي اڏو
Air pressure	هوا جو دٻاءُ/ دٻاءُ/ زور
Ait	درياه جو ٻيٽ
Aitoff's projection	ايتوف جو نقشو وارو نظام
Alpha rays	الفا شعاع / تابڪاري شعاع / تابڪاري ڪرڻا
Alidade	ڪنهن جاءِ جي سڌائي ماپڻ جو اوزار
Alignment	ستوت / سڌائيءَ ۾
Alkali flat	شوري (معدنيات) جي هموار زمين
Alkaline	ڪاري / لوڻ واري / ڪلر واري
Alkalinity	ڪلرائي / لوڻيائي

Alloy	Aluminum
Alloy	ملاوتي ڌاتو
Alloying	ڌاتوءَ جو ميلاپ
Alluvial soil	درياه جي ذريعي رڙهي آيل لت. ڪچو
Alluvial cones	ٻوڏ وارا جهوپڙي نما دڙا (درياه جي لت مان ٺهندڙ ننڍڙا دڙا)
Alluvial deposit	درياه جي لت جو جمع ٿيل مواد
Alluvial fan	درياه مان ٺهندڙ پکي جهڙي شڪل (وارو علائقو)
Alluvial plain	درياه وارو ميدان / لتاسي ميدان
Alluvial terrace	درياه جا ڏاڪن جهڙا نشان (جيڪي دريائي وهڪري سبب وجود ۾ آيا هجن)
Alluvium	درياهي مٽي / لت
Alpine	جابلو / ڪوهستاني / مٿاهون / ايلپ جبل جي حوالي سانڍ
Alpine glacier	مٿاهون برفاني جبل (جابلو ماڻهي ۾ موجود برفاني بھاق)
Alps	يورپ جو مشهور جابلو سلسلو
Alteration	بدلائڻ / هٽائڻ / تبديل ٿيڻ
Altered	تبديلي وارو / بدلايل
Alteration products	تبديل ٿيل شيون
Altigraph	بلندي يا اوچائي ليڪيندڙ
Altimeter	بلندي پيمو / ڊيگهه ڪڇيندڙ / بلندي کي ماپيندڙ اوزار
Altitude	بلندي / اوچائي
Altostratus	بلندي / مٿاهين / اوچائي وارو ڪڪر
Aluminum	ايليومينيم (ڌاتو)

Amount	Antarctic ocean
Amount	مقدار
Anabatic wind	واڊيءَ/ ماٿريءَ کان مٿاهين طرف گھلندڙ هوا
Anemograph	هوا بابت جانڻ ڏيندڙ (هوا ماھر) / هوا جواھڙو گراف جيڪو هوا جي رفتار ۽ رخ ٻڌائي
Anemometer	هوا جي رفتار ٻڌائيندڙ اوزار
Aneroid barometer	هوا جي دٻا ۾ ماپڻ جو اوزار
Angle	ڪنڊ/ زاويو
Angle of dip	ليٽيل ڪنڊ/ مائل ڪنڊ
Angle of incidence	اتفاقي ڪنڊ
Angle of repose	ليٽيل / بيٺل ڪنڊ
Angle of slope	لاھيءَ واري ڪنڊ
Angular distance	ڪنڊاٽو فاصلو
Annual mean	سال جي ٻارنھن مھينن جو مجموعي درجہ حرارت
Annual temperature range	سموري سال دوران گھٽ کان گھٽ ۽ وڌ کان وڌ ماھوار درجہ حرارت جو فرق / ماھوار مجموعي حرارت جو فرق
Annular drainage	گولائي وارو وهڪرو (گولائي نموني وهڪرو)
Annular eclipse	گولائي واري گرھڻ
Anomaly	بي قاعدگي
Anomaly negative	منفي / ناڪاري بي قاعدگي
Anomaly positive	مثبت / هاڪاري بي قاعدگي
Antarctic	ڏاکڻو قطب/ ڏکڻ قطب
Antarctic (circle)	ڏاکڻي قطب جو گول
Antarctic ocean	اينٽارڪٽڪ سمنڊ/ ڏکڻ قطبي سمنڊ

Antecedent drainage	Aphotic
Antecedent drainage	بنيادي نيڪال جو نظام / ڪنهن به وقت پاڻيءَ جي نيڪال جو حڪم ڏيڻ
Antecedent river	درياهه جي پنهنجي رخ وارو وهڪرو / اصلوڪي رخ وارو وهڪرو / ابتدائي وهڪرو
Anthracite	ڪوئلي جو قسم / اعليٰ قسم جو ڪوئلو
Anthropogeography	انساني جاگرافيءَ جو علم
Anticline	جبل جي ڪمان نما چاڙهي / موڙ
Anticlinorium	گڏيل (ڪمان نما) تڪرين جو سلسلو
Anticlockwise	گھڙيال جي سئين جو مخالف طرف ڦرڻ / ايتي پاسي وارو ڦيرو
Anticyclone	مخالف طوفان / ابتو واچوڙو (هوا جي گھڙي دٻ واري علائقي کي رد طوفان چيو ويندو آهي. هن جي مرڪز ۾ هوا جو دٻ گھڻو هوندو آهي. اُتر آڌ گول ۾ هوا جو رخ گھڙي موجب ۽ ڏکڻ آڌ گول ۾ گھڙي جي مخالف ۾ هوندو آهي.)
Antimeridian	مخالف اڌ ڊگھائي ڦاڪ (اڌ رات)
Antipodal	سڌو مخالف
Antiscians	سامهون (گڏ هلندڙ)
Anti trade winds	مخالف تجارتي هوائون
Apartheid	نسلي تعصب
Apertometer	شگاف پيما / ڌار ماپڻ جو اوزار
Apex	چوٽي
Aphotic/Aphelion	سج جو اوج
17	جاگرافيءَ جي لغت

Aplomb	Area
Aplomb	اُڀو
Apogee	چنڊ جو اوج / چنڊ يا ٻين سيارن جو ڀرڻ کان ڀري مفاصلو
Applied Climatology	اطلاقي موسميات (موسميات جي علم جي هڪ شاخ)
Applied Geography	اطلاقي جاگرافي / عملي علم جاگرافي (ڌرتيءَ بابت علم جي هڪ شاخ)
Aqueous (Greek)	پاڻي وارو / پاڻيءَ سان لاڳاپيل
Aquifer	پاڻي وارو (ڀريل) / جالارو جڙ / (مٽيءَ جو جڙ جي پاڻيءَ مان آسانيءَ سان ٿيندڙ گذر)
Arabian sea	عربي سمنڊ
Arable	زراعت لائق
Arboriculture	وڻڪاري (وڻ لڳائڻ)
Arc	ڪمان
Arch	محراب / ڪمان جھڙو / ڪمان نما
Archaean	پراڻي زماني جو پهريون دور
Archipelago	گڏيل ٻيٽ / ٻيٽن جو مجموعو
Arctic	اتر قطب
Arctic air mass	اتريون قطبي هوائي زخירו
Arctic circle	اتريون قطبي دائرو
Arctic front	اتريون قطبي منڍ
Arctic smoke	اتريون قطبي ڌند
Arcuate delta	پڪي جهڙو ڊيلٽا
Area	ايراضي / علائقو

Arenaceous	Atlantic ocean
Arenaceous (rocks)	واريءَ وارا جبل (پتون)
Arete (french)	نوڪدار چوٽي / ڇهنباٿين چوٽي
Argillaceous (rock)	اهڙو پهاڙ/ پٿر جيڪو مٽيءَ وانگر هجي /
	اهڙي ٽڪري جيڪا مٽيءَ نموني نظر اچي
Argon	سخت ڄميل گيس (آرگون)
Arid	خشڪ/ ٺوٺ/ ٻنجر
Armlet	نديءَ جي ڇاڙ/ ڪاري
Arroyo	خشڪ ٿيل درياهي وهڪرو/ ماڻريءَ وارو وهڪرو/
	قتل ڍورو
Ascending air	اڀرندڙ هوا/ قتل ڍورو
Ash	رڪ/ خاڪ/ چار (آتش فشان جو/ ڀرندڙ جبل
	جو پنهنجو خاڪ ٿيل مواد)
Ash cone	گنبذ نما خاڪ جو ڍير / مخروطي ڀرندڙ جبل
	جو مواد
Aspect	رُخ/ ڏسندڙ طرف
Association plant	اهڙن ٻوٽن ۽ وڻن جو مجموعو جيڪي هڪ
	ئي ماحول ۾ وڌن (ڪجهه خاص علائقن ۾)
Asthenosphere	زمين جي مٿئين تَهه جي هيٺان وارو تَهه
	(جنهن ۾ لاوا به موجود هوندا آهن)
Asymmetrical	غير هموار/ شڪل نه ملندڙ/ يڪسانيت بنا
Asymmetrical folds	آڍنگا وڪڙ/ غير يڪسان وڙ
Asymmetrical valley	آڍنگي ماڻري/ غير يڪسان وادي
Atlantic ocean	اتلانٽڪ سمنڊ (بحرِ اوقيانوس)

Atlas	Autumnal fall equinox
Atlas	دنيا جي نقشن جو مجموعو / نقشن جو ڪتاب
Atmosphere	فضا / وايومنڊل
Atmospheric	هوائي / فضائي
Atmosphere circulation	هوائي گردش / هوائي چرپر / ٿير گهير
Atmosphere instability	هڪ ڪري فضا نه هئڻ
Atmosphere layers	فضائي تهه / وايومنڊل جا تهه
Atmosphere pressure	هوائي داب / فضائي داب / هوائي وزن
Atmosphere stability	هڪ جهڙي آبهوا / هڪ ڪري فضا هئڻ
Atoll	بيٽ / سامونڊي گولائي نموني وارو بيٽ
Attraction	ڇڪ / ڪشش ثقل
Attrition	گاٺ / گسڻ جو عمل / ڀڃڻ پڙڻ (پاڻي / هوا) برف جي ذريعي ٿيندڙ گاٺ جو عمل
Aureole	سج جو تاءُ (سج جي ڪرڻن جي تپش)
Auger	اهڙو برمو جيڪو زمين مان مٽيءَ جا نمونا ڪڍي
Aurora	زميني شفق (قطبي روشني / چمڪ)
Aurora australis	ڏاکڻي زميني شفق (روشني / چمڪ)
Aurora borealis	اُترين زميني شفق (روشني / چمڪ) (اترين اچي نوڙ واري روشني)
Auster	ڏاکڻي هوا
Autumnal fall equinox	22 سيپٽمبر وارو ڏينهن جڏهن پوري ڌرتيءَ تي ڏينهن ۽ رات هڪ جيترا هوندا آهن / خزان واري مند جا برابر رات ۽ ڏينهن (خزان جي موسم ۾ هڪ جيترا ڏينهن ۽ رات)

Atomic weather station	Azonal
Atomic weather station	ايٽمي موسمياتي رسد گاه / ايٽمي منڊاٽي پهچ گاه
Autonomy	خود اختياري
Autumn	خزان / سرء / خريف (وٽن جي پنن ڇڻڻ واري مند جنهن کي پن ڇڻڻ به چئبو آهي)
Avalanche (French)	برف جي ڇپن جي ڪرڻ جو عمل
Avalanche wind	تيز هوا جيڪا برف جي ڇپن ڦاسڻ سبب لهي
Axial plane	محوري سطح
Axis of earth	زمين جو محور
Axis of fold	محور جو موڙ
Axometry	محور پيمائي
Azimuth	طرفو / طرفي / رخو / افقي ڪنڊ / افق جي اتر کان ڏکڻ جي فاصلي مان لنگهندڙ عمودي ليڪ جي ڪنڊ
Azimuthal equidistant	افقي ڪنڊ جي هڪ جيتري فاصلي وارو نقشو
Projection	جو نظام
Azimuthal projection	اهڙو حسابي ڊگمائي ۽ ويڪرائي ڦاڪن وارو نقشو جيڪو خط استوا کان قطب طرف ظاهر ٿئي
Azoic	غير حياتياتي
Azonal	بنان ڪنهن تهه واري مٽي / نئين مٽي

B

Back slope	مخالف هيٺاهين / پٺيان واري هيٺاهين
Back pressure	مخالف دٻاءُ
Backward motion	اڀڻي / پوئتي موٽ
Backward rotation	اڀڻو چڪر / ڦيرو
Backwash	سامونڊي لهر جي موٽ / واپسي
Bajada/Bahada (Spanish)	جابلو پاڙ جو سيلابي ميدان / پڪي نما شڪل وانگر
Balance of nature	فطرت جو توازن
Balance of trade	تجارت جو توازن / ملڪي تجارت جي سموري آمد ۽ برآمد
Balloon sonde	آواز ذريعي هواماپ ڦوڪڻو
Bamboo	بانس (هڪ خاص قسم جو وڻ)
Bank	ڪنڌي / ڪنارو (درياهه جو ڪنارو)
Bank full	ڀريل ڪنڌي (درياهه)
Banner cloud	جهنڊي نما جُهڙ / بلوري جُهڙ
Bare soil	خالي مٽي (زمين) / اڱهاري زمين
Barley	جَو
Barogram/ Barograph	دٻ ڏسڻدڙ اوزار / دٻ ڏيکارڻ وارو اوزار / اهڙو اوزار جيڪو خود بخود هوا جو دٻ ڏيکاري
Barometer	هوا جو دٻ ماپڻ وارو اوزار (ميٽر)
Barometric gradient	ڪن به ٻن نقطن تي هوا جي دٻ جي تبديلي / هيٺ مٿاهين جاگرافيءَ جي لغت

Barrage	Batholith
Barrage	بندُ / پاڻي مٿان ڀل (بئراج)
Barren lands	غير آباد زمين
Barrier	رڪاوٽ / جمل
Barrier beach	روڪيندڙ سامونڊي ڪنڌي / ڪنارو
Barrier lake	روڪيندڙ ڍنڍ
Barrier reef	روڪيندڙ سامونڊي پٿر
Barysphere	زمين جو هيٺيون ٿڌ (مرڪزي حصو)
Basal	بنيادي / پيٽر وارو
Basalt	آتش فشاني ڪارو پٿر / گهاٽو سائو پٿر
Base	بنياد / اساس
Base flow	بنيادي وهڪرو
Base level	بنيادي سطح
Base line	بنيادي لڪير / ليڪ
Basic	بنيادي / اساسي
Basic demographic equation	بنيادي آبادياتي مساوات
Basic lave shield	اهڙو بنيادي لاوا جو تهه جنهن ۾ سليڪا گهڻي مقدار ۾ هجي
Basic rock	بنيادي پٿر يا جبل / زير زمين گنبذ نما پٿر
Basin	هيٺاهين / ڪڏ / ٿرو / تراڻي
Basin cultivation	تراڻيءَ ۾ ٿيندڙ زراعت
Basin irrigation	تراڻيءَ واري آبپاشي
Batholith	اونهي ڪڏ وارو جبل / آتشي ٽڪر جو گهرو پور

Bathorographical maps ايريل نقشه/ زمين جا نقش ظاهر ڪندڙ نقشه

Bathysphere زمين جو هيٺيون ٿڌ / اونهو حصو/ گهري سمنڊ جو اڀياس

Bauxite ايليو مينيم (ڪچو ڌاتو)

Bay جستي مٽي/ خليج / اُپسمنڊ

Bay bar اُپسمنڊ واري ريتي جي پتي

Bayou ڏيڻ وارو اُپسمنڊ

Beach ساحل/ سامونڊي ڪنڌي/ ڪنارو

Beach cusp سامونڊي ڪناري جي نوڪ/ چوٽي/ چهنڊ

Beach ridge سامونڊي ڪنڌيءَ واري ٽڪري

Bearing رخ/ طرف/ نمونو

Beaufort wind scale هوا جي رفتار ماپڻ وارو پيمانو/ ماپو

Beds طبقات / تهه

Bedding تهه بندي

Bedding plane تهدار ميدان

Bed load ٻن تنهن کي ڌار ڪرڻ واري سطح/ تهه جو وزن

Bed rock هيٺاهون پٿر/ تهه دار پٿر

Beet sugar چقندر (هڪ قسم جو ميوو)

Behavioural geography ڪرداري جا گرافي

Behaviour value تاثيراتي قدر/ ڪرداري ماڻ

Belt پٽو/ پتي

Bench پٿرن جون ڪٽيل ڪنڌيون

Bench mark نقشي تي زمين جي سطح ظاهر ڪرڻ وارو نشان

Beneath هيٺان

Bend	Blizzard
Bend	وَر / موڙ
Benthos	اونهي سمنڊ ۾ آبي حيات جو تهءُ
Berg wind	ماتريءَ واري تڌي هوا
Bight	سامونڊي پتي تي اڀسمنڊ جو ڪٽاءُ
Bill	تمام ننڍڙو ٻيٽ / جذيرو / مختصر ٻيٽ جهڙو
Billow	(سمنڊ جي) چولي / لهر
Bioclimatology	حياتياتي ماحول جو علم
Biogeography	حياتياتي جاگرافي
Biomass	قدرتي حياتياتي ماحول
Biosphere	حيات منڊل / جنهن حصي ۾ زندگي هجي
Biotic	زنده
Biotite	سائو / ڪارو ابرق / چمڪندڙ ڌاتو جا ذرڙا
Birds foot delta	پکيءَ جي چنبي جهڙو درياهي چوڙ
Birth rate	جنم جي شرح
Bitter lake	لوڻيائي ڍنڍ / نمڪين جميل
Bituminous	ڪوئلي جو قسم (نرم ڪوئلو)
Blackband ironstone	ڪاري ڌار وارو لوهي پٿر
Black body radiation	ڪاري پٿر مان نڪرندڙ شعاع
Blanket bog	تيزابي ڌٻڻ وارو تهءُ
Black cotton earth	ڪاري زرخيز زمين / اهڙي ڪاري زمين جيڪا ڪجهه جي فصل لاءِ ڪارگر هجي
Blast furnace	ساڙيندڙ ڪورو / بٽي
Blind valley	بند ماتري
Blizzard	برفاني طوفان

Block	Bore
Block	چوڪور / چوڪنڊو
Block diagram	چوڪنڊو خاڪو / شڪل
Block disintegration	چٽرو چٽڙ چوڪنڊا
Block faulting	چوڪنڊو ڌار / چوڪنڊو نقص
Blocking high	روڪڻ وارو وڌيڪ فضائي داپ
Block lava	چوڪنڊي لاوا جو ٽڪرو / ٽڪر
Block mountain	چوڪنڊو جبل (زمين جي چرپر سان ٺهيل جبل)
Blood rain	ڳاڙهي رنگ واري بارش
Blossom rain	ڦوٽهڙي واري بارش
Blow hole	هوائي لهرن سبب ٺهندڙ زميني سوراخ
Blowout	برپٽ ۾ هوا جي ذريعي ٺهندڙ ڪڏو يا ڪڏ
Bluff	درياهه يا سمنڊ جو اُڀريل ڪنارو
Bocage (French)	فرانس جون زرخيز زمينون جيڪي وڻن ۽ ٻوٽن ذريعي ورهايل هجن (وڻن ذريعي)
Bog	ڏٻڻ / ڏلڏل
Boil	اڀامڻ / ٽهڪائڻ
Boiling point	تهڪڻ جي حد / تهڪائڻ جو درجو
Bolson	زميني هيٺاڻيون / ماٿرين جا خشڪ ڪڏا
Bomb, Volcanic	پرندڙ جبل / آتش فشان جو ڌماڪي سان نڪرندڙ گولو
Bonne's projection	بون جي نقشن جو نظام
Bora winds	اتليءَ جون اتريون هوائون
Border	سرحد / سنڌو
Bore	سامونڊي ويڙ جو مٿي اٿڻ
26	جاگرافيءَ جي لغت

Boreal	Breckland
Boreal	50 ڊگري جي ويڪرائي ڦاڪ جي اتر ۾ گھلندڙ هوا ۽ ٻيلا
Boreas	اترين (اتر واري) هوا
Borough	ڳوٺ (برطانيا وارا)
Boss	گولائي جي شڪل وارو زمين جو اندريون ننڍڙو پٿر
Bottom	تھ / ترو
Boulder	اهڙو پٿر جيڪو جبل تان پاڻي ۽ برف وسيلي هڪ جاءِ کان ٻي جاءِ تي منتقل ٿئي.
Boulder clay	پٿريلي چيڪي مٽي / سنهي مٽي
Boundary	حد / سرحد
Boundary circle	سرحدي گولائي
Bourne	ڇن جي پٿر واري علائقي ۾ وهندڙ موسمي درياھ
Braided channels	دريائي چار
Brave west winds	اولھ کان گھلندڙ ڏاکڻي گروهي زميني اڌ گول واريون هوائون
Break, slope	لهواري سطح ۾ اوچتي تبديلي / هيٺائين سطح طرف ٿيل اچانڪ تبديلي
Break water	پاڻي جي لهر جي زور کي روڪيندڙ پٿر / ڪنارو / يا ڪا به رڪاوٽ
Breakish water	ٻاڙو پاڻي
Breccia	نوڪدار پٿر / ڪنڪري / ڳٽيل چپ
Breckland	بيڪار زرعي ايراضي

Breeze	Buffer State
Breeze	ٿڌي هوا / هير
Fresh breeze	تازي هوا / تازي هير
Gentle breeze	نرم هوا
Light breeze	هڪڙي هوا
Strong breeze	گهڻي تيز هوا
Brick	سِر
Brick clay	مٽيءَ جي سِر
Brick earth	سِر واري زمين
Bridge	پل / بند
Bridge, Natural	قدرتي پل / قدرتي بند
Bridle path	مٿاهين / بلندي
Brim	دريائي ڪنارو
Brine	نمڪين پاڻي / لوڻو پاڻي
Broad	ڪشادو/ ڦهليل
Bronze Age	ڪنجهي وارو زمانو
Brook	تازي پاڻيءَ وارو ننڍڙو چشمو / تلاءُ / نالو / واٽر
Brooklet	ننڍو چشمو
Brow	چوٽي
Brown coal	پورو ناسي ڪوئلو (نرم ڪوئلو)
Brown earth	ناسي ڌرتي / خاڪي مٽي
Buckwheat	ڪاري ڪڻڪ
Buffer State	اهڙي رياست / جيڪا ٻن طاقتن وارين رياستن جي وچ ۾ آزاد ۽ خود مختيار رياست هجي

Bund	By pass
Bund	بند / هٿرادو بند
Buran winds	اهڙيون تيز ٿڌيون هوائون جيڪي سياري جي مند پر وچ ايشيا ۾ گھلنديون آهن ۽ رشا ۽ سائبيريا ملڪن مان برف پڻ ساڻ کڻي هلنديون آهن
Burn	نالو / واھ / ٻرڻ / سڙڻ
Burrowing	ٻرڻ / ڌر
Bush	ٻوٽو (جهنگ)
Buttes	درياهي ڪناري واريون ٽڪريون
By pass	هينين متبادل ڊگ

C

Cacimbo	گهاتا ڏنڌ وارا جهڙا/ سمنڊ ڪناري ڏنڌا ننڍا ڪڪر
Cadastral map	اهڙا نقشا جيڪي رياست جون حدون ظاهر ڪن
Cairn	پٿرن جو انبار/ حد
Calcarious	چن وارو
Calcarious clay	چن يا ڪئلشيم واري چيڪي مٽي
Calcarious rock	ڪئلشم وارو جبل/ پٿر
Calculi	پٿري/ پٿرائون مادو
Calicfication	ڪئلشم واري مٽي کي جذب ڪرڻ جو عمل
Calcimeter	پٿرائين چوٽي ماپيندڙ
Calcium	ڪئلشم
Calendar	تقويم/ ڪيلينڊر/ جنٽري
Calms	هلڪي هوا/ سُڪون
Calorie	حرارت جي پيماني جو هڪ قسم/ اهڙي حرارت جيڪا هڪ گرام پاڻيءَ تي هڪ سينٽي گريڊ وڌي
Calorimeter	حرارت پيما
Compos	گاهه جا ميدان
Canal	واھ
Cancer, Tropic of	خطِ سرطان/ 23.5 ڊاڙي ويڪرائي ڦاڪو/ سرطان وارو خطو (خطِ سرطان)
Canopy	چٽو/ چٽي نما وڻن جي پنن وارو حصو
Canyon / Canon	اوڻهي ماٿري/ جبل جو سوڙهو لڪُ
Capacious	ڪشادو
30	جاگرافيءَ جي لغت

Cape	Castellanian cloud
Cape	زمين جي ٽڪري جو سمنڊ ۾ هئڻ / چوٽي
Capillarity	پاڻيءَ جو زور سان مٿيءَ ۾ جذب ٿيڻ
Capillary action	مٿيءَ جو پاڻيءَ کي تيزيءَ سان جذب ڪرڻ جو عمل
Capital (1)	گادي وارو هنڌ / دارالحڪومت
Capital (2)	سرمایو
Capital goods	سرمایي واريون شيون
Capitalism	سرمائيداري نظام
Capricorn, Tropic of	خط جدي دنيا جي نقشي ۾ 23.5 ڊگري جي ويڪرائي ڦاڪ (وارو خطو)
Cap rock	توپي جهڙو نظر ايندڙ پٿر / مٿاهون سخت جبل
Capture, river	درياهي ميلاپ وارو چاڙهه
Carbonaceous	ڪاربانِي (اصل / نجُ ڪوئلو)
Carbonation	ڪاربان سازي (ڪاربان ٺاهڻ)
Carbon cycle	ڪاربان جو ڦيرو / چڪر
Carbonic acid	ڪاربانِي تيزاب
Carboniferous	ڪاربان وارو ڪوئلو
Carboniferous (Period)	ڪوئلي جو دور
Cardinal points	چئن طرفن جا نقطا / چوڌاري نقطا
Cartography	نقشا ٺاهڻ / نقشانگاري جو هنر / فن
Cascade	ننڍڙو آبشار / جهرڻو
Cascading system	چشمي جو سلسليوار نظام
Cash crop	آمدنيءَ جي ذريعي لاءِ پوکيل فصل
Cast	ڍالڻ / ڌاتو قالب ۾ وجهڻ
Castellanian cloud	ٽڪرو ٿيل جُهرڻ / الڳ ٿيل جُهرڻ

Casual	Centre of pressure
Casual	اتفاقي / اوچو
Cataract	تمام وڏو آبشار
Catastrophism	اوچتي تباهي (انقلابن جو نظريو)
Catchments area	اهو علائقو جنهن مان درياھ ۾ پاڻي شامل ٿيندو هجي / پاڻيءَ وارو علائقو
Catena (Soil)	ساڳي مواد مان ترتيب وار ٺهيل مٽي
Cave	غار / ڪهف
Cavern	تمام گهري / زمين ۾ اونهي
Cavity	پور / چڱهه / ڪڏ
Celestial	آسماني / ڪهڪشان وارو
Celestial bodies	آسماني جسم / فلڪي جسم
Celestial equator	فلڪي خط استوا / آسماني سڌائي
Celestial horizon	ڪهڪشان / فلڪي دائرو / افق
Celestial light	فلڪي / آسماني روشني
Celestial map	فلڪي / آسماني نقشو
Celestial sphere	فلڪي / آسماني تهڙ / گولو
Celsius scale	حرارت جي ماپ جو ايڪو جيڪو C سان ظاهر ٿيندو آهي
Census	آدمشماري
Centigrade	حرارت جو ماپو
Centimeter	ميٽر جو سؤٽون حصو / ڊگھائي جو ماپو (مفاصلي ماپ)
Centre	مرڪز / وچ
Centre of gravity	ثقلي مرڪز / ڪشش جو وچ
Centre of pressure	دٻاءُ جو مرڪز

Central	Chemical precipitation
Central	مرڪزي/ وچولو
Centrality	مرڪزيت
Centrifugal	مرڪز تياڳي (مرڪز کان پري)
Centripetal	مرڪز مائل
Centrography	مرڪز نگاري
Centrosphere	وچولو تهه
Cereal	اناج / ان جا دانا/ بيج
Chain (mountains)	زنجير (جابلو سلسلو)
Chain surveying	زمين ماپڻ جو هڪ قسم (جنهن ۾ لوھ جي زنجير جو استعمال پڻ ٿيندو آھي)
Chalk	چاڪ / چُن جو هڪ قسم
Chalybeate	لوھي/ لوھ وارو
Channel	پاڻيءَ جو سوڙھو يا ننڍڙو لنگھ (واھي)
Charring	ڪوئلو ڪرڻ/ ٻارڻ
Char	ساڙڻ/ ڪوئلو ڪرڻ
Chart	نقشو/ چارٽ
Chartometer	نقشا پيما (نقشا ماپيندڙ)
Chase	شڪار گاهه/ شڪار جي جاءِ/ ڏاٽوءَ تي اڪريل
Chasm	سوراخ/ غار/ اونھي کاھي
Chemical	ڪيميائي
Chemical change	ڪيميائي تبديلي
Chemical constituency	ڪيميائي جزن جي ترڪيب
Chemical decomposition	ڪيميائي ڳاڙ/ ميلاپ
Chemical precipitation	ڪيميائي ڇان

Chemical sediments	Circum pacific zone
Chemical sediments	ڪيميائي رٿي / تري واري مٽي
Chemical reaction	ڪيميائي تعامل / ڪيميائي رد عمل
Chemical weathering	ڪيميائي اثر جي ڪري ڀرندڙ پٿرن جي تبديلي / بيج ڊاه
Chersonese	جزيري جهڙو/اڀيٽ
Chimney	چمني/ بخارو (دونهين نڪرڻ وارو رستو)
China clay	چيني مٽي (اها مٽي جيڪا ٿانون ٺاهڻ جي ڪم اچي)
Chine	اونهو/ گهرو نالو
C .Horizon	مٽيءَ جو ٿيون ايو حصو (حصو سي/ جيڪو وڏن پٿرن تي مشتمل هجي)
Chilling	يخ ٿڌو
Chott	ڪاري نمڪين ڍنڍ (گهٽ اونهي)
Chronometer	وقت ماپڻ وارو ميٽر / وقت پيما
Cinder	لاوا جي خاڪ / رک
Cinder cone	لاوا جي خاڪ جو خول
Circle	گول/ دائرو
Circuit	گشت/ ڦيرو
Circumference	گهريو/ چوڦير/ اردگرد (دائري جي چئوڦير مفاصلو)
Circumference equatorial	خط استوا جو گهريو/ خط استوا جي دائري جو مفاصلو
Circumference polar	قطبي گهريو/ دائري جو مفاصلو
Circum pacific zone	بحر الڪاهل/ پيسيفڪ سمنڊ جو چؤگرد وارو خطو

Circumpolar	Climograph
Circumpolar	قطبن جي گرد
Cirrocumulus (Cc)	ڪڪر جو هڪ قسم (گنبد نما)
Cirrostratus (Cs)	ڪڪر جو هڪ قسم
Cirrus (Ci)	ڪڪر جو هڪ قسم
City	شهر
City region	شهري خطو
Civil twilight	شفق وارو چانورو
Classification	درجہ بندي / ورهاست
Calstic rocks	ڪنڪريون / سنهون پٿريون
Clay	چيڪي مٽي
Clay pan	چيڪي مٽيءَ جو تهدار ميداني سوراخ
Clearing	جهنگ / جهنگلات
Cleavage	ڦاٽ / ڌار
Cleavage surface	ڦاٽ مٿاڇرو
Cliff	اوچي ٽڪري / ڪناري تي موجود اڀي ٽڪري
Climate	آب هوا
Climatic Geomorphology	زميني آبهوا جي ڄاڻ
Climatic regions	آب هوا جي لحاظ کان زمين جي ورهاست
Climatology	آب هوا شناسي / موسم جي ڄاڻ جو علم
Climbing	(جبل) مٿي چڙهڻ
Climogram	آب هوائي خاڪو / آبهوا جي ڄاڻ ڏيندڙ آلو
Climograph	آب هوا بابت ڄاڻ ڏيندڙ گراف / (شڪل / نقشو)

Climotherapy	Coastal
Climotherapy	آب هوا جي لحاظ کان مرض جو علاج (آبهوا ذريعي علاج)
Clinker	تمام گمڻي پڪل (سِرَ) / سڪل لوڻ / بوهڻ
Clinometer	لاهي چاڙهي مابيندڙ اوزار / گنڊ پيما / گنڊ مابيندڙ
Close of atmosphere	ٻٽ / هوسات
Cloud	بادل / جمڙ / ڪڪر
Cloud chamber	جمڙ خانو / ڪڪر خانو
Cloud burst	اوچتي تيز طوفاني برسات
Cloud cover	جمڙ جو مقدار / پاڇو
Cloud drift	تحرڪ / چرپر رهندڙ جمڙ
Cloudy	جمڙالو
Cloudiness	جمڙالي (موسم)
Cloud seeding	هٿرادو مينهن / برسات
Clough/ Cluse	سوڙهي اونهي مائري / تراڻي
(French)	
Clysm	پڇڪاري
Coal	ڪوئلو
Coal_tar	ڌامر
Coalescence	ڳڻيل (مِيلَپ وارو عمل)
Coaling station	ڪوئلي جي پراڻي جو مرڪز
Coarse	ناهموار / هيٺاهون مٽاهون / ڪڙبڙ / ڪهرو
Coast	سمند ڪنارو / ساحل
Coastal	سامونڊي پتي جي / سمند جو ڪنارو
36	جاگرافيءَ جي لغت

Coastal dune	Columnar structure
Coastal dune	سامونڊي دڙا
Coastal plain	سامونڊي ڪناري وارا ميدان
Coastal rainfall	سامونڊي ڪناري تي وسندڙ برسات
Coastline	سامونڊي پتي
Cobble	گول پٿر
Coffee	ڪافي
Cold	سرد / ٿڌو
Cold desert	ٿڌو صحرا / سرد ريگستان
Cold front	سرد منهن / ٿڌي مهاڙي
Cold pole	سرد قطب
Cold temperature zone	سرد وچٿرو خطو
Cold wall	سمند جي ڪنهن حصي ۾ مخالف وهندڙ ٿڌا ۽ گرم سامونڊي وهڪرا
Cold wave	سرد لهر
Collective farming	گڏيل زراعت
Collectivism	اجتماعيت
Colliery	ڪوئلن جي کان
Collision	ٽڪر / ٽڪراءَ جو نظريو
Colony	ڪنهن ٻه ملڪ جي ماڻهن (جانورن ۽ ٻوٽن) جي رهڻي ڪهڻي / رهائش واري جڳهه
Column	ٽنڀو / غار جوا هو پٿر جيڪو غار جي تري کان غار جي ڇت تائين ڳنڍيل هجي
Columnar jointing	ٽنڀي وارو ڳنڍ يا جوڙ
Columnar structure	ٽنڀي واري بيهڪ / بناوت / اڏاوت
37	جاگرافيءَ جي لغت

Combe	Concretion
Combe	تمام ننڍي بند ٿيل ماٿري / اونهي وٽن واري ماٿري
Combustible	آتشگير / ٻرڻ جهڙو
Comfort zone	مٺي موسم وارو خطو / علائقو
Commercial centre	تجارتِي مرڪز
Commercial world	تجارتِي دنيا
Commercial geography	تجارتِي جاگرافي
Common	عام رواجي
Common market	عام رواجي مارڪيٽ / منڊي (يورپ کنڊ جي معاشي منڊي جيڪا 1958 ۾ ٺهي)
Communications	رابطا
Community	برادري
Compact	ڳٽيل / گڏ ٿيل
Compactness	ڳٽيل هئڻ / جڙيل هئڻ
Compass	قطب نما
Component	جُزو
Composite volcano	گڏيل ٻرندڙ جبل (ٻرندڙ جبل جو هڪ قسم)
Composition	جوڙجڪ / ترڪيب / ترڪيبي جزا
Compression	دٻ / دٻجڻ وارو عمل
Concave	ڪٻ / ڪٻي جهڙو / اُٻٽيل
Concealed coal field	ڪوئلي جو لڪل ذخيرو
Concordant coast	اهڙو سامونڊي ڪنارو جيڪو جوڙجڪ جي حوالي سان سڌو ۽ ڪافي ڊگهو هجي.
Concretion	پٿرن جي چوڌاري پٿرائجڻ وارو عمل / مختلف شين مان ٺهندڙ

Conditioning factors	Constructive material
Conditioning factors	اثر وجهندڙ سبب
Condominium	ٻن آزاد ملڪن جي گڏيل حڪومت
Conduction	روانگي / اماڻڻ / موڪلڻ
Conductivity	روانگيءَ جو سلسلو / موڪلڻ جو سلسلو
Conductor	پسراڻيندڙ
Bad conductor	ناقص / خراب پسراڻيندڙ
Good conductor	سنو پسراڻيندڙ
Cone	مخروط نما / مخروطي
Configuration	جوڙجڪ / شڪل بابت
Confluence (river)	ملڻ وارو هنڌ (ٻن درياهن جو ميلاپ)
Confluent	ميلاپ / ھم آب (ساڳي پاڻي جو)
Conformal projection	صحيح شڪل وارن نقشن جو نظام / ڊگھائي ۽ ويڪرائي ڦاڪن ذريعي نقشي ظاهر ٿيڻ وارو طريقو
Coniferous forest	مخروطي جھنگ
Conjunction	ڳنڍيندڙ
Connate Water	وارياسو / پٿرن وارو پاڻي
Connectivity	گڏيل تعلق واري ڪيفيت
Consequent stream	نديءَ جو اصلي سڌو ميداني لاهي وارو علائقو / پٺيان ايندڙ ندي / هيٺ وهندڙ ندي
Conservation	تحفظ / بچاءُ
Constant slope	سڌي لاهي
Constructive material	تعميري مواد

Constructive wave	مواد ڪُنڊڙ لهرون / اهي لهرون جيڪي ڪناري تي مواد کڻي اچن
Consumer	استعمال ڪندڙ
Consumer goods	استعمال ٿيندڙ شيون
Conterminous	هڪ جيتري حد / سرحد
Contiguous zone	لاڳاپيل / سلهاڙيل خطو
Continent	ڪنڊ، ٽن طرفن کان پاڻيءَ سان گهيريل زمين
Continental	ڪنڊائون
Continental air mass	ڪنڊ جو هواڻي انبار
Continental basin	ڪنڊ جو اهو خطو جنهن ۾ قدرتي پاڻيءَ جو نيڪال ٿئي
Continental climate	ڪنڊ جي ٿڌي ۽ گرم آبهوا
Continental conditions	ڪنڊ جون حالتون
Continental divide	ڪنڊ جي ورهاست واري ليڪ
Continental drift (Theory)	ڪنڊ جي سُڪڻ / لاٽ وارو نظريو
Continental glacier	ڪنڊ جو برفاني خطو / تمام وڏو برفاني علائقو
Continental platform	ڪنڊ جو چبوترو / ٿُبو
Continental shelf	ڪنڊ جو سامونڊي ڪنارو
Continental slope	ڪنڊ جي لاهي
Contour	هڪ جيتري بلندي ظاهر ڪندڙ لڪير
Contour ploughing	هڪ جيترو مٽاهون هڙ ڪاهڻ
Contraction	سُوس ڪاٽڻ / سڪڙجڻ
Convection	عمودي پاڻي ۽ هوا جو اُڀرڻ
Convictional currents	عمودي وهڪرا

Convictional rainfall	Cotton
Convictional rainfall	اهڙو مينهن جيڪو هوا جي انبار مان عمودي شڪل ۾ پيهڻو هجي / وهڪري وارو مينهن
Convergence	ميلاپ / گڏجڻ
Convergent	ميلاپ وارو عمل
Converse	تبديلي ڪرڻ
Convex	ٻاهر نڪتل / اُپٽيل
Cooperative	تعاون ڪندڙ / اجتماعي / گڏيل
Copper	تامو
Coral island	مرجاني ٻيٽ
Coral reef	مرجاني سامونڊي ڇپ جو سلسلو (سامونڊي ننڍڙا جيو)
Corded lava	رسيءَ جهڙو لائو
Core	مرڪز / زمين جو اونهو ته
Core area	مرڪزي حصو
Core_periphery model	مرڪزي سانچو يا نمونو
Corn	مڪئي
Corniche	برسات هيٺ آيل ڪناري جو رستو
Corona	سج جهڙو تاج / روشنيءَ جو دائرو
Corridor	گذرڻ وارو دڳ
Corrosion	ڪيميائي ڪٽ / زنگ
Corrosive	ڪٽ وارو / زنگدار
Cosmic line	ساڳي زلزلي واري ليڪ
Cosmology	ڪائنات جو علم
Cotton	ڪپهه / مٽ

Counter equatorial current	Crust
Counter equatorial current	خط استوا جي مخالف طرف ڏانهن سڌو رستي وارا پاڻيءَ جا سامونڊي وهڪرا (گھڙيال جي ڪاٽڻ جيان هلندڙ خط استوا جا سامونڊي وهڪرا)
Counter trades	مخالف تجارتي هوائون
Country park	ملڪي باغيچو / ڏيهي ساوڪ
Course (River)	دريائي رستو (وهڪري لاءِ)
Cover crop	حفاظتي فصل
Crag	ناهموار هيٺاهينءَ واري ٽڪري
Crag and tail	پيچڙين وارو ننڍڙو دڙو
Crater	ڪيف نما ڪڏ يا ڪڏو (لاوا ٺڪڙ وارو مٿاهون ڪڏ نما حصو)
Crater lake	ڪيف نما ڍنڍ (لاوا ٺڪڙ بعد ڪڏ ۾ جمع ٿيل لاوا جي ڍنڍ)
Crater rings	ڪيف نما حصي جا دائرا (لاوا ٺڪڙ واري حصي جا دائرا)
Creek	سوڙهو اڀر سمنڊ (نار / خليج)
Creep (Soil)	رڙهڻ / سُرڻ (مٽي)
Crepuscular rays	شفق وارا شعاع
Crescent dunes	پهرينءَ جي چنڊ جي شڪل جهڙا دڙا (بريٽ جا)
Crest	چوٽي
Crevasse	گليشيو جو ڌار
Critical temperature	حرارت واري حد
Craft	دستڪاري / ڪاريگري / هٿ جو هنر
Crust	زمين جو مٿيون ٿُھ
42	جاگرافيءَ جي لغت

Crystal	Cylindrical projection
Crystal	قلم / قلمي
Crystalline rock	قلمي پٿر
Cubic (Greek)	هڪ جهڙا ڇهه پاسا رکندڙ (ڪمبي)
Cultural geography	ثقافتي جاگرافي
Cumulation	جمع ڪرڻ / ميٽڙ
Cumulative	مجموعي
Cumulonimbus (Cb)	نوري قبي جهڙو تمام ڊگهو ۽ وڏو ڪڪر (ڪڪر جو هڪ قسم)
Cumulus cloud	قبي جهڙو / پشمر جي ڏيرن جهڙو ڪڪر
Current	درياهي يا سامونڊي وهڪرو
Cusplate delta	درياهي چوڙ / نوڪدار آيو (ڊيلٽا)
Cusplate foreland	نوڪدار منڍ واري زمين
Cycle	چرخ / گردان / چڪر / ڦيرو
Cycle of erosion	گاڻ جو ڦيرو
Cyclone	واچوڙو / سامونڊي طوفان
Cyclonic rainfall	واچوڙي وارو مينهن / طوفاني مينهن
Cylindrical equal	ايراضي جي لحاظ کان سڌو هڪ جيترو
Area projection	نقشن جو نظام
Cylindrical projection	سڌو نقشن جو نظام

D

Dairy farm	اها جڳھ جتي ڪير ۽ ان مان ٺهيل پيون شيون تيار ڪيون وينديون هجن / واڙو
Dale	(برطانيه يا اسڪاٽلينڊ جي) ويڪري ٺهيل ماڻھو
Dam	پاڻي زخرو ڪرڻ واري جاءِ / بند
Damp	گھميل / آلو
Darwan theory	دارون جو نظريو (ڪائنات بابت)
Datum level	نقطي واري سطح
Dawn	فجر / پرھ ڦٽي / سج جا اڀرندڙ ڪرڻا
Day	ڏينھن
Dazzle	تجلا
Dead ground	مثل زمين
Dead sea	مثل سمنڊ / خاموش سمنڊ
Dead valley	مثل ماڻھو / خشڪ ماڻھو
Debris	ڀڃڻو / ڪچرو / ملبو
Debris avalanche	برفاني ڇپ جو ڪچرو
Decayed	سڙيل / ڪومايل
Deciduous	پن ڇڏيندڙ وڻ
Declination	زوال / گھٽجڻ
Magnetic declination	چقمقي زوال
Sun's declination	سج جو زوال
Decompose	ٽٽڻ / سڙڻ / ڳرڻ
Decomposed	ڳري ناس ٿيل / سڙيل / ٽٽل

Decomposition	Depositional features
Decomposition	ڳرڻ يا ٽٽڻ (جو عمل)
Deep	اونهو / گهرو (سمنڊ)
Deep sea plain	اونهو سامونڊي ميدان
Deep weathering	اونهو ڪٽجڻ وارو عمل
Deflation	هوا جو مٽي کي اڏائي کڻي هلڻ وارو عمل
Deforestation	جھنگ وڌائي (جھنگ جي ڪٽائي وارو عمل)
Deformation	ڊگڙ / خرابي
Deglutition	ڳٽ ڪائڻ / گھٽتائي
Degradation	اٻتري / تنزل
Degree	درجو
Dell	سوڙهي ماڻھو / ننڍي جھنگ واري ماڻھو
Delta	درياهه جي چوڙ وارو علائقو / دو آبو
Demarcation	حد ٻڌڻ / حد بندي
Demography	آباديءَ جو مطالعو / مردم نگاري
Dendritic drainage	وڻن جي شاخن جي شڪل جهڙو درياهه پاڻيءَ جو نيڪال
Dense	گهاٽو
Density	گهاٽائي
Density of population	آباديءَ جي گهاٽائي
Denudation	پيچڻ ۽ ٽٽڻ / ڳاڻ جو عمل / اُڪير جو عمل
Dependency	آڌار تي / محتاجي / منحصر
Depopulation	آبادياتي گھٽتائي
Deposition	تھہ بندي / سٽجڻ
Depositional features	تھدار خاصيتون / وصفون
45	جاگرافيءَ جي لغت

Depressed region	Dip angle
Depressed region	ٻوٽي پيل علائقو / خطو
Depression	گھٽ دٻ وارو علائقو / هيٺائين / اداسي
Depressor	دٻائيندڙ
Depth	گھرائي
Deranged drainage	بي ترتيب نيڪال
Descent	لاهي / هيٺاهين
Desert	بيابان / صحرا / ٻرپت
Desert climate	صحرائي آبهوا
Desert pavement	ٻرپت جو پٿرن وارو سنهو تھ
Desiccation	خشڪ ڌار
Destructive wave	تباهي واري لهر
Detonator	ڌماڪو ڪندڙ مادو
Device	پرزو / اوزار
Devonian (Period)	ڊووني دور
Dew	ماڪ / شبنم
Dew point	ماڪ ڦڙو
Dew pond	شبنمي تلاءُ / ماڪ جو حوض
D Horizon (Soil)	مٽيءَ جو چوٿون تھ
Diagram	شڪل / تصوير / خاڪو
Diameter	قطر
Diamond	هيرو
Diatom ooze	سمند جي تھ ۾ ملندڙ مواد
Dip	هيٺاهون / هيٺاهين
Dip angle	هيٺاهين ڪُنڊ

Differential erosion	Divide
Differential erosion	فرق واري ڳاٺ (ڪٽجڻ جو عمل)
Diffusion	موافقت ۽ ڦهلجڻ وارو عمل
Diffusivity	نافذ ڪرڻ / مڙهڻ
Dimensions	رُخ / طرف (پڪيڙ)
Dingle	سرسبز ننڍي سوڙهي ماڻھي
Direction	رخ / طرف
Discharge (River)	نيڪال (درياهه جي پاڻي جو)
Discontinuity	بي قاعدگي / بي ربط
Discordant drainage	غير موزون وهڪرو (ڪنارو)
Disintegration	ڇڙوڇڙ / انتشار / ٽٽڻ وارو عمل
Disintegration theory	انتشار جو نظريو / ڇڙوڇڙ نظريو
Dispersal	پکيڙ / ڦهلاءَ
Dispersed settlement	پکڙيل آبادي / پکڙيل گهر
Displacement	دریدري / منتقلي / هٽڻ / هٽجڻ
Displacement theory	ڪنڊن جي منتقلي جو نظريو
Distance	مفاصلو / وٿي
Ditch	ڪاهي / ڪڏ
Distortion	ٽوڙ ڦوڙ / ڀڃ ڊاهه / بگاڙڻ وارو عمل
Distributary	درياهي شاخ
Distribution	ورڇ
Diurnal range	روزانو سلسلو (جابلو سلسلو)
Divergence	موٽڻ / مختلف طرفن ڏانهن هٽڻ
Divide (Water)	پاڻيءَ جي ورهاست

Doab	Dry bulb temperature Thermometer
Doab	اها خشڪ زمين جيڪا ٻن وهڪرن جي وچ ۾ هجي (دو آب)
Dolomite	چُن ۽ مگنیشم وارو گڏيل مواد (معدني جبل)
Dome	گنبد / قبو
Domed mountain	گنبد نما / قبي جهڙو جبل
Donga	ڪاهي (سوڙهي هيٺ مٿاهين واري ماڻهي)
Dormant volcano	ستل ٻرندڙ جبل / خوابيده ٻرندڙ جبل
Dot map	نقطن وارو نقشو (اهو نقشو جنهن ۾ نقطن ذريعي مختلف شين جي ورهاست ڏيکاري وڃي)
Down	هيٺانهون پٿُ
Downhil	هيٺانهينءَ طرف
Down town	اندرون شهر
Down wearing	مٿاهون پٿُ جو گسڻ
Drain	نالي / نيڪال (پاڻيءَ جو)
Drainage basin	نيڪال وارو ترو / ميدان
Drainage pattern	نيڪال جو نظام / نيڪال جو نمونو / نيڪال جو طريقيءَ ڪار
Drift ice	ترندڙ برف
Drizzle	ڦڙ ڦڙ / بوندا باندِي
Drizzling	بوندا باندِي ٿيڻ / ڦڙ ڦڙ پوڻ
Drought	خشڪ سالي / اٿاڻ
Drowned valley	غرق ٿيل ماڻهي
Drumlin	بيضوي برفاني جبل
Dry bulb temperature	خشڪ هوا ۾ گهم ڪي ماپڻ وارو
Thermometer	اوزار (حرارت پيم)

Dry farming	Dynamic equilibrium
Dry farming	خشڪ زراعت
Dry land farming	خشڪ زراعت واري زمين
Dry spell	سوڪهڙي جي موسم / خشڪ موسمي دور
Dry valley	خشڪ ماڻھو
Dumphy level	(دوربين جو) اهو اوزار جيڪو سطح معلوم ڪري
Dune	مٽيءَ وارو دڙو / ڀٽ
Dust	خاڪو / ڌوڙ
Dust bowl	خشڪ سالي وارو علائقو / ڌوڙ وارو طوفان
Dust counter	ڌوڙ شمار
Dust devil	ڌوڙ جو وڇوڙو
Dust hole	ڌوڙ جو سوراخ
Dust particles	مٽيءَ جا ذرڙا
Dust storm	آندڙي / مٽيءَ جو طوفان
Dynamic equilibrium	حرڪاتي توازن

E

Earth	زمين / ڌرتي / يونء
Earth crust	زمين جو مٿيون تھ
Earth dam	مٽيءَ جو بند
Earth flow	مٽيءَ جو لاهيءَ طرف وهڻ
Earth movement	زميني حرڪت / زميني چرپر
Earth pillar	زميني ٽنڀا
Earth quake	زلزلو / ڌرتي ڌڏڻ / يونچال
Earth Science	زميني جان / زمين بابت علم
Easterly	اوپر جي هوا
Easting	اوپارون / اوڀر پاسي وارو
Ebb _ flow	لهوارو ۽ وهڪرو
Ebb_tide	لهواري وير
Ebony	وڻ جي کاڌ جو هڪ قسم
Echo sounder	پڙاڏو ڪندڙ / پڙلاءُ ڪندڙ آواز
Eclipse	گرهڻ
(Lunar eclipse)	چنڊ گرهڻ
(Solar eclipse)	سج گرهڻ
Ecliptic	سج جو چڪر / ٿيرو
Ecoclimate	ماحولياتي آبهوا
Ecological regulation	ماحولياتي ضابطو
Ecology	ماحوليات جو علم
Economic geography	اقتصادِي / معاشي جاگرافي

Economic planning	Englacial
Economic planning	معاشي / اقتصادي منصوبہ بندي
Ecosphere	ماحولياتي گھيرو
Ecosystem	ماحولياتي سرشتو
Ecumene	(ڌرتيءَ جو) آباد حصو
Edaphic	زميني / مٽيءَ وارو (مٽيءَ سان واڳيل)
Eddy	ڪُن / پاڻيءَ جو چڪرو
Eddying	واچوڙو / طوفان
Eddy wind	مٽيءَ واري هوا
Effluent	جاري / روان
Ejecta (volcanic)	لاوا جو اخراج / لاوا جو ٻاهر نڪرڻ وارو عمل
Ejector bay	نيڪال جو دڳ
Elbow of capture	دريائي پڪڙ (وڪڙ / نوٽ)
Element	عنصر / جزو
Eluvium	درياهه جي واري
Elevation	مٿاهين / بلندي
Ellipsoid	بيضوي شڪل جهڙو
Emergence	اڀار / ظاهر ٿيڻ
Emigrant	مهاجر (هڪ ملڪ کان هجرت ڪري ٻي ملڪ ۾ آباد ٿيندڙ)
Enclave	هڪ ملڪ جو ٻئي ملڪ ۾ وڪوڙيل علائقو
End moraine	برفاني ڇپ جو آخري مواد / مٽي
Endogenic	زمين جي اندرين حرڪت
Energy of rotation	گردشي توانائي
Englacial	برفاني ميدان جي مٿان ملندڙ / موجود
51	جاگرافيءَ جي لغت

Entrepot	Equilibrium theory
Entrepot	واپاري مرڪز/ گدام
Environment	ماحول/ اوسو پاسو
Environmentalism	ماحوليات جو نظريو
Eocene (epoch)	نئين دور جي شروعات
Eozoic (epoch)	قديم حيواني دور
Epicenter	(زلزلي پيدا ٿيڻ وارو مرڪز) مرڪز جي مٿان وارو نقطو
Epidemic	وچڙندڙ مرض/ وبا/ بيماري
Epiphyte	هوائي ٻوٽا
Epoch	تاريخ جو مخصوص دور
Equator	خط استوا (اها ليڪ جيڪا زمين جي گولي کي ٻن هڪ جيترن حصن ۾ ورهائي سڏائي (زمين جي گولي تي اوڀر کان اولهه طرف ويندڙ سڌي ليڪ وارو علائقو) / خط استوا بابت خط استوائي مائٽا (هوا هي دٻاءُ جي حوالي سان) خط استوائي آبهوا خط استوائي وهڪرو خط استوائي برساتي پيلو خط استوائي علائقا/ خطا خط استوائي اولهائين هوا هڪ جيتري فاصلي وارو نقش جو نظام توازن توازن واري ليڪ توازن جو نظريو

Equinox	Evolution
Equinox	اعتدال / وچٿرو
(Autumnal Equinox)	سُرءِ يا خريف جو اعتدال / ڏينهن رات جي برابري
(Vernal Equinox)	ربيع جو اعتدال
Equipluve	هڪ ڪري مينهن وارو خطو (اهو خطو جتي هڪ جيتري مقدار ۾ برسات وسندي هجي)
Era	دور (زمين شناسي جي حوالي سان)
Erg	تمام وڏي ريگستان جون طبعي حالتون
Eroded	ڪاڇي ويل
Erodent	ڳاريندڙ/سائيندڙ هوا
Erosion	گسٽ / ڪٽجڻ / ڪاڇڻ / رڳڙجڻ / گاٺ
Eruption	قائي نڪرڻ / اخراج (هرندڙ جبل جو مادو نڪرڻ)
Escarpment	قدرتي هيٺاهين
Estuary	نڌيءَ جو ڇوڙ
Ethnography	نسلي خاڪو
Ethnology	نسل شناسي / انسانن جو علم
Euphrates River	درياءُ فرات
Euxine	ڪارو سمنڊ
Evaporation	پاڻيءَ جي ٻاڦ جو اڏڻ
Evaporimeter	پاڻيءَ جي ٻاڦ ماپڻ جو ميٽر
Evaporograph	پاڻيءَ جي ٻاڦ جو نقشو / خاڪو / گراف
Evapotranspiration	نباتاتي آبي بخارات / پاڻي جي ٻاڦ
Even surface	سڌو / هموار مٿاڇرو
Ever Green	سڌا بهار
Evolution	ارتقا / اوسر
53	جاگرافيءَ جي لغت

Exclave	Eye
Exclave	ٻاهريون خطو
Exogenic forces	(زمين جون) ٻاهريون قوتون
Exosphere	وايومنڊل جو ٻاهريون تھ
Expensive force	ڪشادي طاقت
Expansion	ڦھلاءِ / پکيڙ
Coefficient of expansion	پکيڙ جو تناسب
Explosive	ڌماڪيدار (مادو)
Exports	برآمدات
Exposure	پڌرائي / ڏيکاءِ
Extensive agriculture	وسيع / ڦھليل زراعت
Extinct volcano	مئل ٻرندڙ جبل / ختم ٿيل جبل
Extreme climate	شدید آبهوا
Extrinsic	ٻاهريون طرف / ٻاهريون رخ
Extrusive rock	ٻاهريون / مٿاهون جبل / پٿر
Exustion	رڪ ٿيڻ
Eye (of the storm)	اک (طوفان جي)

F

Facade	مهاڙي
Facet	رخ/ پاسو
Fahrenheit scale	فارنھائٽ پيمانو/ ماپ/ گرميءَ جي حرارت جو پيمانو
Fall	سره/ ڪرڻ/ هيٺاهين لاهي
Fall line	آبشاري لڪير
Fallow (Land)	ساهي ڏنل ٻني
Fan alluvial	درياهي پکي نما مٽي
Farm	ٻني
Fault	ڌار/ نقص/ عيب
Fault block	ڌريل ٽڪرو
Fault line	ڌار/ ڦاٽ ظاهر ڪرڻ واري لڪير
Fault plain	ڌريل مٿاڇرو
Fault scarp	اڀو ڌار
Fault spring	ڌار وارو چشمو
Fauna	هڪ دؤر جي جنگلي حيات/ جانورن جون جنسون
Features	مهاندا/ بناوت
Feldspar	معدني/ سليڪا وارو پٿر
Fell	غير زرعي ٽڪري/ چوٽي (اهو حصو جتي پوک نه ٿيندي هجي)
Fen	دٻڻ واري زمين/ ڪارو پاڻي
Fermentation layer	خميري ته
Ferrel's law	فيئرل جو قانون (هوا جي حوالي سان)

Ferry	Fold
Ferry	پٽڻ لنگھائيندڙ ٻيٽي
Fertility	زرخيزي
Fertilizer	پاڻ
Field	بني / زمين / ميدان
Finger lake	آگر جهڙي ڍنڍ
Firmament	آسمان / فلڪ
Fissure	ڌار / شگاف
Fissure eruption	ڌار مان نڪال ٿيڻ
Flash flood	اوچتي ٻوڏ
Flint	چڪمڪ / چقمق
Flocculation (Soil)	گاروناھڻ (مٽي)
Floe	ٽڌو وهڪرو
Flood	ٻوڏ
Flood control	ٻوڏ بچاءُ / ضابطو
Flood plain	ٻوڏ جو ميدان
Flood tide	ٻوڏ جي وڏي ويڙ
Flora	عصري نباتات / ٻوٽا
Flowage	وهڪرو
Fluvial	درياهي
Fluvio-glacial	درياهي ۽ برفاني
Focus	اهو مرڪز جتان زلزلي جون لهرون شروع ٿين
Fog	ڌنڌ / ڪوهيڙو
Fohn_wind	گرم ۽ خشڪ جابلو هوا
Fold	بيٺايل / گمنج / ويڙهيل

Folded mountains	Frigid climate
Folded mountains	بيٽيل جبل
Foot hills	جبل جي پاڙ / هيٺي جبل
Ford	تانگهو پاڻي / پير هوڙ پاڻي (درياهه جو)
Forecast, weather	موسمي اڳ ڪٿي
Foreland	(سمندر ۾) اڳ واري زمين
Foreshore	اڳ وارو ڪنارو / ڪپڙ
Forest	جھنگ / بيلو
Formation	جوڙجڪ / بناوٽ
Fosse	ڪاهي / ڪڏ / خندق
Fossil	پنڊ پھڻ / ڄميل
Fossil fuel	پنڊ پھڻ جو ٻارڻ
Fossil water	پنڊ پھڻ پاڻي
Fossilization	پنڊ پھڻ ٿيڻ جو عمل
Foul wind	مخالف هوا / بدبودار هوا
Fragmentation	پورا پورا / ذرا ذرا / پورجڻ
Free port	آزاد بندرگاهه
Free way	آزاد وڌو ۽ کليل رستو
Freeze	ڄمڻ / يخ ٿيڻ
Freezing point	پاڻي ڄمڻ جو درجو / ڄمڻ جو پيد
Frequency curve	ڪثرتي وڙ / وڪڙ
Freshet	اوچتي هوڙ (درياهه واري)
Friable	پُرڪڻو
Friction	رڳڙ / گھاٽ
Frigid climate	يخ آبهوا / تمام ٿڌي آبهوا

Frigid zone	Funnel cloud
Frigid zone	ڄميل يا بيخ خطو
Front (cyclone)	اڳ / مهاڙي (گرم ۽ ٿڌي وڇوڙي جي وچ ۾)
Frontier	سرحد
Frost	پارو / سنهڙي برف جو زمين تي ڄمڻ
Fume	دونهون / بخار
Functional	عمل وارو / عملي
Functional analysis	عملي تجزيو
Functional region	عملي خطو
Functional zone	عملي حلقو
Funnel cloud	ڪيف جھڙو جُمرُ

G

Galaxy	ڪهڪشان / تارن ميڙ / ڪير ڌارا
Gale	اوڻر / طوفان / تمام تيز هوا
Gallery forest	بيلو (درياھي ڪناري جو گھاتو ڄمڻ)
Gall's Stereographic projection	گيلس جو نقشن وارو طريقو
Ganges	گنگا درياھ
Gap (rock)	بن پٿرن جي وچ وارو خال
Gangue	بيڪار مادو
Garden city	تمام سنور ٿيل شهر / باغن جو شهر
Garua	سرمتي بوندا باندي
Garnet	ياقوت
Gauge	ماپ جو ايڪو
(Rain gauge)	مينهن ماپڻ وارو اوزار
(Sea gauge)	سمند جي گھرائي ماپڻ وارو اوزار
(Wind gauge)	هوا ماپڻ وارو اوزار
Gaul	پراڻو فرانس
Gault	چيڪي مٽيءَ جو تھ
Gazetteer	جاگرافيائي فھرست / جاگرافيائي ڄاڻ تي مشتمل مجموعو
Gem Stone	قيمتي پٿر
General fertility rate (GFR)	آباديءَ جو عام تعداد / پيداواريءَ جو عام تعداد
Generative city	پيداواري شهر

Geodesy	Geothermal
Geodesy	زميني تقسيم جو عمل / زمين ماپڻ جو عمل
Geographer	جاگرافي دان / جاگرافي جو ڄاڻو
Geographical	جاگرافيائي
Geographical Information system(GIS)	جاگرافيائي معلوماتي علم
Geography Inertia global	جاگرافيائي جمود دنيا جي ڪنهن
Position System (GPS)	خاص جڳهه جي ڳولا ڪرڻ وارو نظام
Geographical mile	جاگرافيائي ميل
Geographical momentum	جاگرافيائي چرپر جو معيار (معياري حرڪت)
Geographical situation	جاگرافيائي صورتحال
Geography	علم جاگرافي / ڌرتيءَ جو علم (جيئو: ڌرتي / گرافي: ڄاڻ / وضاحت / شڪل) / پون وديا
Geohistorian	جاگرافيائي مؤرخ (تاريخدان)
Geoid	ڌرتيءَ جي شڪل
Geological time	ارضياتي وقت (تاريخ جي حوالي سان ڌرتيءَ جا مختلف دور)
Geologist	ڌرتيءَ جو ماهر (زمين جي اندروني تهن جو ماهر)
Geology	زمين جي تهن جو علم
Geomorphology	زمين جي مٿاڇري جو علم / زميني لاهيون ڇاڙهيون
Geophysics	زميني طبيعيات
Geopolitics	سياسي جاگرافي (ڪنهن ملڪ جي سياست تي جاگرافيائي حدن سبب پوندڙ اثر)
Geotaxis	زميني ترتيب
Geothermal	زميني اندروني حرارت

Geothermal energy	Gneiss
Geothermal energy	زميني حرارتي توانائي
Geothermal gradient	زميني حرارت جي درجي بندي / زميني حرارت جو گھٽ وڌ ٿيڻ
Geyser	گرم پاڻي جو چشمو
Gibli	ڏاکڻي لبيا جي گرم ۽ خشڪ هوا
Gill	تنگ يا سوڙهو درياھ
Girth	گھيرو / چوڌاري / دائري جي ماپ
Glacial	برفاني
Glacial erosion	برفاني گاڏ
Glacial lake	برفاني ڍنڍ
Glacial motion	برفاني چُر پُر
Glacial table	برفاني ميز
Glacial trough	برفاني حوض
Glacier	برفاني ڇپ
Glacier breeze	برفاني ٿڌي هوا
Glacier mill	برفاني جانده / چڪي
Glacier snout	برفاني نوڪ
Glaciology	برفاني ڇپن جو علم
Glade	(جنگ جو) کليل رستو
Glaze	تجلي / چمڪو
Glen	سوڙهي ڊگهي ماڻھو
Globe	ڌرتيءَ جو نمونو / ڌرتيءَ جهڙو گولو
Globular projection	گولائي وارو نقش جو نظام يا طريقو
Gneiss (rock)	تھ دار ٽڪر

Gnomonic projection	Green revolution
Gnomonic projection	نومنيڪ نقشن جو نظام / طريقو
Gold	سون
Gondwanaland	مها ڪنڊن جو اڌ حصو
Gorge	ٻن جبلن جي وچ ۾ اونهي ماڻهي
Graben	ڌريل ماڻهي
Gradation	درجہ بندي
Grade	معييار / درجو
Gradient	لاهي / هيٺاهين
Grains	ڌرتي / دانا
Gram	ماپ / وزن جو ايڪو (گرام)
Granite	پاتالي پٿر / آتشي پٿر
Granular disintegration	چٽو ڇڙو / دانهيدار / توڙو ٽوڙ
Granule	ننڍو دانو
Grass	ساوڪ / چير / گاه
Grassland	گاه جو ميدان / گاه واري زمين
Gravel	بجري / روڙي
Gravity	ڪشش ثقل / چڪ
Gravity flow	چڪ واري وهڪ
Gravity movement	چڪ جي چُر پُر
Gravelly	پٿريلو
Great circle	وڏو / عظيم دائرو
Green belt	سائي پٽي (آباديءَ وارو علائقو)
Green house effect	ساوڪ گهر جو اثر
Green revolution	سبز انقلاب (زرعي آباديءَ جو انقلاب)

Greenwich Mean Time	Gyre
Greenwich Mean Time (GMT)	دنيا جو معياري وقت
Greenwich meridian	گرينچ ڊگهائي ڦاڪ
Prime meridian	زير وڊگري واري ٺڪ ڊگهائي ڦاڪ (منڊ)
Grid	لڪيرن جو چار
Gritty	پٿر يا پٿر جا ٽڪرا
Gross domestic product (GDP)	مجموعي ملڪي پيداوار
Gross National Product (GNP)	مجموعي قومي پيداوار
Ground	زمين / فرش / ميدان
Ground fog	ميداني ڏند / ڪوهيڙو
Ground frost	سنهي برف جو ميدان تي جمڻ / بئج ميدان
Ground moraine	برفاني چپ جو ميدان
Ground water	جڙ جو پاڻي / زير زمين پاڻي
Grove	ننڍو جھنگ / مڇو
Growing season	پوکڻ واري مند
Groyne	سمند جي موج روڪڻ واري ڀت
Gulf	نار / خليج
Gulf Stream	خليجي واهي / نار واري واهي
Gully	نالي / موري
Gyot	نوڪدار سامونڊي پهاڙ
Gypsum	چيرولي (پٿر)
Gyre	سامونڊي وهڪرن جو دائرو

H

Harr	(برطانیہ جي) سامونڊي ڪنارن جو ڏنڌ
Habitat	رھڻ جي جاءِ / آستانو / جڳھ
Haboob	واريءَ جو طوفان
Hacienda	جاگير / ملڪيت
Hachuras	نقشن تي لاهي کي ظاهر ڪرڻ واري لکير
Hadley cell	گھٽ اونھي ڍنڍ (سامونڊي ڪناري تي)
Hail	ٻڙو
Hail storm	ٻڙي جو مينھن
Hail stone	برفاني گول بال نما پٿرن جو زمين تي ڪڙڻ
Halophyte	لوڻ وارا ٻوٽا
Halic	ڪلراني زمين
Hamada	پٿريلو صحرا
Hamlet	تمام ننڍڙو ڳوٺ / پاڙو
Hanging valley	تمام مٿئين ننڍي ماٿريءَ جو وڏي ماٿريءَ ۾ شامل ٿيڻ
Harbour	لنگر گاه / بندر گاه
Hardness scale	(قيمتي پٿر جي) سختي معلوم ڪرڻ جو پيمانو
(Moh's scale)	(موه جو پيمانو)
Hard water	سخت پاڻي / ڳورو پاڻي
Hard woods	سخت مضبوط ڪاٺ (وارو وڻ)
Hariq	جھنگ جي گاه جو ساڙڻ
Hazards, natural	قدرتي آفتون (خوفناڪ)

Haze	Holding
Haze	ڌنڌ / غبار
Head	هٿو / سر / مُڪ
Headland	مٿاهين زمين
Headwall	اڀي / عقبِي / مٿان واري پت
Head ward erosion	مٿاهون رڳڙجڻ / ڪٽجڻ
Heartland	مرڪزي علائقو
Heat balance	گرمي جو توازن (ساهمي)
Heath land	ڪانڊيرن وارو علائقو / خاردار علائقو
Heat island	تپش وارو علائقو / تمام وڏو شهري علائقو جيڪو ملڪ جي ٻين علائقن کان گرم هجي
Heat wave	گرم موج / گرم لهر
Heave	زمين جا طبقات
Heavy industry	وڏي پئماني واري صنعت
Hemisphere	ڌرتيءَ جو اڌ گول / اڌ حصو
High	گهڻي ڊاڀ وارو علائقو (بلنديءَ تي)
Highland	مٿاهون علائقو
High_rise	مٿي اڀريل / گھڻ منزلو
Hill	ٽڪري
Hill shading	اوچائي کي نقشي تي ظاهر ڪرڻ جو طريقو
Hill_station	ٽڪريءَ وارو پُر فضا هنڌ
Hill torrent	پهاڙي وهڪرو
Historical geography	تاريخي جاگرافي
Hoar frost	سخت پارو / ماڪ
Holding	(زمين جو) قبضو ڪرڻ / ضابطو

Holiday resort	Hydroelectric power
Holiday resort	تفريحي هنڌ
Holocene	ڪُل آرضياتي دور
Homestead	ديرو / گهر
Homogeneous	هم جنس / يڪسرو
Homolographic	هومولوگرافڪ نقشن جو نظام
Projection	
Honey_comb (Weathering)	ماڪيءَ جو منارو (پيچ ڏاه)
Horizon	افق / تهه
(Soil Horizon)	مٽيءَ جو تهه
Horizontal	افقي
Horticulture	باغباني جو هنر / فن
Hot spring	گرم چشمو
Huerta	ڪم واري زراعتي زمين
Human geography	انساني جاگرافي
Humic acid	نباتاتي تيزاب
Humidity	گهم
(Absolute Humidity)	قطعي گهم
(Relative Humidity)	نسبت واري گهم
(Specific Humidity)	مخصوص گهم
Humus	زمين ۾ ڳريل نباتاتي مواد
Hurricane	طوفان
Hydration	پاڻيائ جو / پاڻيدار
Hydraulic force	آبي طاقت / قوت
Hydroelectric power	پاڻيءَ ذريعي پيدا ٿيندڙ بجلي

Hydroelectric work	Hypographic curve
Hydroelectric work	آبي برقي ڪم
Hydrography	پاڻيءَ جي ڄاڻ
Hydrologic cycle	پاڻيءَ جو ڦيرو/ چڪر
Hydrology	پاڻيءَ جو علم/ علم البر
Hydrolysis	پاڻيءَ جي تحليل جو طريقو
Hydrophytes	پاڻيءَ جا ٻوٽا / آبي ٻوٽا
Hydrosphere	پاڻيءَ وارو دائرو/ گولو/ تھ
Hytrograph	مينهن بابت ڄاڻ ڏيندڙ تصوير/ نقشو
Hydrogram	گهر پيما
Hygrometer	گهر ماپڻ جو اوزار
Hypabyssal rock	سامونڊي پٿر/ پاتالي پٿر
Hypographic curve	ترتيءَ جي بلندي کان وٺي اونهائي ڏيکارڻ واري تصوير

I

Ice	برف
Ice age	برفاني دؤر / برفاني زمانو
Ice bound	برف سان وڪوڙيل (ڪابه شيءِ)
Ice cap	برفاني چوٽي
Ice column	برفاني تنڀو
Ice covered	برف سان ڍڪيل / برف پوش
Ice field	برفاني ميدان
Ice foot	برف جو ڪُر / برف جي پاڙ / برف جي چنبيءَ وارو شڪل
Ice needle	برف جي سرائي / برف جي سُئيءَ نما شڪل
Ice sheet	برفاني چادر
Ice shelf	برفاني تڪ
Ice storm	برفاني طوفان
Iceberg	برفاني ڇپ / ترندڙ برفاني ڇپ
Igneous rock	برندڙ جبل وارو پٿر / آتشي پٿر
Immerse	پاڻيءَ هيٺ / ٻوڙڻ
Immigrant	هجرت ڪري اچڻ وارو (مهاجر)
Impermeable rock	اهڙو جبل جنهن مان پاڻي نه گذري سگهي
Impervious rock	اهڙو جبل جنهن مان پاڻي گذرڻ جو دڳ نه هجي / اهو جبل جيڪو پورو اندازن خالي نه هجي
Import	درآمد
Improved land	ڪم جي زمين / ٺهيل زمين
Incised meander	درياهي وڙ وڪڙ / گماوڙ ڏنل وڙ
Inconsequent Drainage	بي ترتيب نيڪال

Indent	International dateline
Indent	ڌار
Indian ocean	هندي وڏو سمنڊ
Indigenous	ڏيهي / اندروني
Industrial	صنعتي
Industrial inertia	صنعتي خاموشي / صنعتي جمود
Industrial linkage	صنعتي تعلق
Industrial location	صنعتي جاءِ / هنڌ
Industrial momentum	صنعتي چُر پُر جو معيار
Industrial town	صنعتي شهر
Industry	صنعت
Infant mortality	ٻارن جي موت جي شرح
Inland basin	اندروني ترو
Inland sea	داخلي سمنڊ / اندرونِ ملڪ سمنڊ
Inlier	اندروني
Inner city	اندورن شهر جو اندروني حصو
Inner fluve	وچولو جبل / ٻن درياھن جي وچ وارو جبل
Insolation	اُس کائڻ / گرم شعاع
Insular climate	محدود آبهوا (حرارت جي حوالي سان)
Intensity	شدت / تڪاڻ
Intermittent saturation	واريءَ جو رچيل
Intermittent spring	وارياسا چشما / اهڙا پاڻيءَ جا چشما جيڪي رکي رکي وهندا هجن
Internal drainage	مخفي نيڪالي
International dateline	بين الاقوامي تاريخ واري ليڪ

Intrusive rocks	Isothermal maps
Intrusive rocks	اندروني پٿر / زمين جا هيٺيان پٿر
Interzonal soil	وچولي مٽي / اهڙي مٽي جيڪا پاڻي ۽ هوا جي اثر کان گهٽ متاثر ٿئي.
Inversion temperature	گرمي پد جي ابتڙ
Invisible exports	لڪيل برآمدات / اوجھل برآمدات
Ion	برقي ذرو
Iron	لوھ / فولاد
Iron age	لوھ وارو زمانو
Iron pan	لوھي تھ
Irrigation	آپاشي
Island (Isle)	پيٽ / جزيرو
Islet	ننڍو پيٽ
Isobar	نقشي تي هڪ جھڙي هوايي دٻاھ کي ظاهر ڪندڙ لڪير
Isohyet	نقشي تي هڪ جھڙي برساتي وسڪاري کي ظاهر ڪندڙ لڪير
Isoseimal line	هڪ ڪرو زلزلن وارو خطو
Isostasy	نقشي تي هڪ جھڙي زلزلي جي شدت کي ظاهر ڪرڻ / هڪ جيترائي
Isostatic theory	هڪ جيترائي / زمين جي توازن جو نظريو
Isohaline	ساڳي لوڻيات جي ليڪ
Isotherm	نقشي تي هڪ جيتري حرارت ظاهر ڪرڻ واري لڪير
Isothermal	هڪ جيتري تپش
Isothermal layer	هڪ جيتري تپش جو تھ
Isothermal maps	هڪ جيتري تپش جو نقشو

J

Jacket	غلاف
Jasper	يشب پٿر / سنگ ريشم
Jerk	جهٽڪو / ٽوڙو
Jet stream	نوڪدار واهي / تيز ٽار
Jetty	بندر / پل / بند
Joint	جوڙ / ڳنڍ
Jokull	برفاني / برف سان ڍڪيل
Junction	ميلاپ / جوڙ
Jungle	ڄمنڱ
Jurassic (Period)	جراسي زمانو
Jute	سٽي جو ٻوٽو / سٽي

K

Kaolin	چيڪي مٽي (چيني مٽي)
Karaburan	گرم هوا (پورب واري)
Karstland	چُن جي زمين وارو خطو / ڪارست خطو
Katabatic wind	جابلو هوا
Katabothron	زمين جي هيٺان ندي / زير زمين ندي
Keel	بيٽريءَ جو سطح وارو ترو
Kerosene oil	گاسليت
Kettle hole	ديگ جهڙي ڪڏ
Key	چاٻي / ڪنجي / شرح
Khor	پاڻيءَ جو دڳ (خشڪيءَ وارو / خشڪ ٿيل)
Knoll	پنجو / ننڍي ٽڪري / دڙو / چوٽي

L

Laboratory	تجربي گاه
Lacustrine	ڍنڍ جهڙي
Lacustrine delta	ڍنڍ جهڙو د و آب (ڊيلٽا)
Lagoon	ساحلي ڍنڍ
Lake	ڍنڍ
Lake rampart	ڍنڍ جو مٿيون حصو (اهڙي ڀت جيڪا ڍنڍ جي چئوگرد اڏيل هجي ۽ مٿاهين حصي کان ويڪري هجي)
Laminated	ورق دار
Laminar flow	ورق دار وهڪرو
Lamination	ورق بندي
Land	بني / زمين / ڀونء
Land breeze	زميني هير جيڪا خشڪيءَ کان زمين طرف گھلندي آهي
Land bridge	زميني پُل / زميني بند
Land classification	زميني قسمن بندي / زميني درجہ بندي
Land hemisphere	دنيا جوا ترين زميني اڌ گول / خشڪيءَ وارو اڌ گول / حصو
Land mark	زميني نشان
Landscape	زميني منظر
Landes	وارياسو ميدان
Landform	زميني شڪليون

Landlocked sea	Ley
Landlocked sea	سمند جي چوڌاري خشڪ زمين
Landlocked state	چوڌير ويڙهيل ملڪ (خشڪيءَ تي)
Land use classification	زميني استعمال جي درجہ بندي
Latent	ڳجهو / لڪل
Latent energy	ڳجهي توانائي
Latent erosion	ڳجهي گاڻ / ڪٽجڻ جو عمل
Latent instability	
Latitude	ويڪرائي ڦاڪ
Laurasia	ڏاکڻو کنڊ
Lava	لاوا/لاوا
Lava cone	دڙي جي شڪل جهڙو لاوا
Lava dome	ڦڻي جهڙو لاوا
Lava shield	لاوا جي جھل / رُڪاوٽ
Lead	شيهو
Leap year	ليپ جو سال
Leat	واهي
Lebensraum	آباد جڳھ
Leet	ڪاتي
Lee wave	اُڀي لهر
Level	سطح
(Spirit level)	سطح معلوم ڪرڻ جو اوزار
(Water level)	پاڻيءَ جي سطح
Leveling	سڌائي
Ley	گاه جو ميدان

Ley farming	Local time
Ley farming	گاه يا چاري جي پوک
Light industry	هڪڙي صنعت
Light year	نوري سال
Lignite	ڪچو ڪوئلو
Lime stone	چوني جو پٿر / چُن جو پٿر
Limnology	ڏينڊن جو علم
Linear	سڌو / ساڳي ليڪ تي موجود
Lineage	نسل / شجرو
Lingua franca	مشترڪ / گڏيل زبان
Lithosphere	زمين جو بلڪل مٿيون حصو / تھ (جنهن ۾ ڪُرسٽ ۽ مينٽل جو مٿيون تھ بہ شامل هجي)
Lithology	علم پٿر / علم الحجار
Litre	لتر / پالڻياٺ ماپڻ جو ايڪو (ماپ)
Littoral	ڪنارو / ساحلي علائقو
Livestock	چوپايو مال
Load	بار / ٻوجھ / منتقل ٿيل مواد
River load	درياه جو بار
Glacial load	برفاني بار / برفاني ٻوجھ
Loam	لُٺُ / ڀنڄو
Lobe	پاڙي / حصو / اُڀار
Local	مقامي / ڏيهي
Local climate	مقامي آبهوا
Local industry	مقامي صنعت
Local time	مقامي وقت

Local winds	Lustre
Local winds	مقامي هوائون
Location theory (of industry)	صنعتي محل وقوع جو نظريو
Longitude	ڊگائي ڦاڪ
Long waves	وڏيون لهرون / وڏيون موجون
Low atmospheric	گهٽ هوائي داب
Lowland	هيناهون علائقو
Loxodrome poles	اها جڳهه جتي سڀ ڊگهائي ڦاڪون پاڻ ۾ ملن
Luminous	منور / شفاف / چمڪندڙ
Luminous cloud	روشن جھڙو / منور جھڙو
Lunar	قمري / چنڊ جھڙو
Lunar eclipse	چنڊ گرھڻ
Lunar year	قمري سال
Lustre	چمڪ

M

Macadamization	پٽر ڪٽائي
Macroclimate	وڏي پئماني جي آبهوا
Magma	پگمريل لائو
Magnesium	مئگنيشيم
Magnetic	چقمقي / مقناطيسي
Magnetic compass	چقمقي قطب نما
Magnetic declination	چقمقي زوال
Magnetic field	چقمقي ميدان
Magnetic pole	چقمقي قطب
Magnetic storm	چقمقي طوفان
Magnetic variation	چقمقي تبديلي
Magnetism	چقمقي ڪشش / چقمقيت
Magnetite	چقمقي پٽر / مقناطيسي پٽر
Magnetosphere	چقمقي حصو
Magnitude, earthquake	زلزلي جي چڪ / قوت
Maize	مڪئي
Mandated territory	حڪم هيڊ آيل علائقو / لازمي علائقو
Mango showers	انڊ جي چانگ
Mangrove	مَنڱرو
Mangrove swamp	نباتاتي ڏهڻ / تمر ڏهڻ
Mantle	هيناهون پوش / غلاف / ڍڪيل / سڳڙي
Mantle rock	غلافي جبل / (پٽر سان) ڍڪيل

Manufactured goods	Mean sea level
Manufactured goods	تيار تيل شيون
Map	نقشو/ خاڪو
Map projection	نقشن جو نظام
Map scale	نقشن جي ماپ/ پئمانو
Marble	مر مر پٿر/ سنگ مر مر
Maremma	ساحلي ڏيه
Marine barometer	بحري هوا ماپڻ وارو اوزار
Maritime air	بحري هوا/ ساحلي هوا
Maritime climate	ساحلي آبهوا
Market	منڊي/ مارڪيٽ
Market gardening	تجارتي باغباني (سبزين ۽ فروتن جي)
Marlstone	ڪلسي پٿر
Marly	مڪلس
Marsh	ڏيه/ پوسل
Mass movement	وڏي ڇڙ ڇڙ / ڳوري ڇڙ ڇڙ
Mass production	وڏي سطح جي پيداوار/ توڳ ڀريداوار
Maximum temperature	اعليٰ درجي جو گرمي پد / گهڻو گرمي پد
Maximum thermometer	گهڻو گرمي پد معلوم ڪرڻ جو اوزار
Meadow	گاه جو ميدان / چرا گاه
Mean	مجموعي مقدار
Meanders	درياهي وڪڙ
Meander belt	ور وڪڙ وارو درياهي پٽو
Meandering valley	وڪڙدار ماڻري
Mean sea level	سمنڊ جي مجموعي سطح

Measuring chain	Meteor
Measuring chain	ماپ ڪرڻ وارو زنجير (سروي ۾)
Measuring tape	ماپ ڪرڻ واري ڦيٽ (سروي ۾)
Mechanism	طريقو/ پرزن جي ترتيب
Medical geography	طبي جاگرافي
Mediterranean sea	پون وچ سمنڊ/ بحر روم
Melting	رجائڻ/ پگهرائڻ/ ٻڌائڻ
Melting point	پگهرڻ جو درجو
Melt water	بيخ ٿڌو پاڻي
Mercator projection	مرڪيٽر نقشن جو نظام
Mercury	پارو/ سيماب/ عطارد
Mercury thermometer	پاري جو گرمي پد ماپڻ وارو اوزار
Mere	سرحد/ نشان (ڍنڍ)
Meridian	ڊگهائي ٿاڪ
Prime meridian	وچين ڊگهائي ٿاڪ
Meridional heat Flux	ڊگهائي ٿاڪ وهڪرو
Mesa	جبل جي چوٽي
Meso	وچولو/ وچون
Mesolithic (era)	پٿر جو وچيون دور
Meso pause	فضا جي گرمي ۽ وچولي تهه کي ڌار ڪندڙ وقفو
Mesophyte	گهٽ پاڻيءَ وارا ٻوٽا
Mesosphere	فضا جو وچيون تهه/ وچولو حصو
Mesozoic (era)	زمين شناسيءَ جو ٻيو دؤر
Metamorphic rock	تبديل ٿيل پٿر / شڪل تبديل ٿيل پٿر
Meteor	شهاب ثاقب / ڪرندڙ تارو
79	جاگرافيءَ جي لغت

Meteoric	Mineralogy
Meteoric	فضائي / هوائي / شهابي
Meteorite	آسماني پٿر
Meteorologist	موسميات جو ماهر
Meteorology	موسميات / موسم شناسي
Meteorological satellites	موسمياتي سياره
Metropolis	وڏو شهر / مها شهر
Mica	اڀر
Microclimate	ننڍي سطح جي آبهوا
Microclimatology	علمِ خورد آبهوا
Microscope	خورد بين
Midday	منجهند / ڏينهن جا ٻه پهر / اڌ ڏينهن
Midland	اندروني علائقو / وچ وارو علائقو
Mid_latitude	وچين ويڪرائي ڦاڪ
Midnight	اڌ رات
Midnight sun	اڌ رات وارو سج
Mid noon	منجهند / ٻه پهر
Mid_ocean ridge	وچ سمنڊ جي ٽڪري
Migration	لڏڻ / لڏي وڃڻ
Millet	ٻاجھري
Millibars	نقشي تي هڪ جيتري هوا جي دٻ کي ظاهر ڪرڻ واريون لڪيرون
Million city	ڏهه لک آباديءَ وارو شهر
Mineral	معدنيات
Mineralogy	معدنيات جو علم

Mineral spring	Morass
Mineral spring	معدنياتي چشمو
Minimum thermometer	گرمي جي گھٽ کان گھٽ درجہ حرارت معلوم ڪرڻ / ماپڻ جو اوزار
Mining	ڪاڻ جي کوٽائي
Minority	اقليت
Mirage	رڃ / سراب / فريبِ نظر
Mist	ڏند / ڪوهيٽرو
Misty	ڏنديل / ڪوهيٽري ۾ ورتل
Mixed farming	گڏيل زراعت
Mixture	آمیزه / گاڏڙ
Model	سانچو / نمونو / قالب
Moderate weather	وچ ٿري مند / معتدل موسم
Moho's scale	موهو ماپ / پيمانو
Moisture	گهم
Mollweide's projection	مولوويڊس نقشن جو طريقو
Momentum	حرڪت جو زور
Monadnock	اڪيلو دڙو
Monocline	هڪ طرفي هيٺاهين
Monoculture	هڪ جنسي پوکائي
Monolith	وڏو اڀو جبل
Monsoon	چؤماسو / موسمي برسات
Monsoon forest	موسمي برسات سبب وجود ۾ آيل جهنگ
Moon	چنڊ
Morass	ڏبڻ
81	جاگرافيءَ جي لغت

Morphology	Mud volcano
Morphology	شڪليات
Morphological region	شڪلياتي خطو
Morphological system	شڪلياتي نظام
Mortality	فدائيت/موت
Mortality rate	موت جو تعداد
Mort Lake	مثل ڍنڍ
Motorway	وڏو رستو
Mound	ڊٻ / دڙو
Moulin	برفاني چڪي
Mount	دڙو/ جبل
Mountain	جبل / پهاڙ
Mountain climate	جابلو آبهوا
Mountain sickness	جابلو سهڪو اوچائيءَ تي ٿيندڙ ساه
Mountain wind/breeze	جابلو هوا
Mouth	منهن / وات
Mud	گپ / گارو
Mud flat	هموار / سڌي گپ
Mud flow	گپ وهڪرو
Mud pot	گپ جو کڏو
Mud rain	گپ وارو مينهن
Mud volcano	گپ وارو ٻرندڙ جبل

N

Nacreous clouds	رنگين جھڙ / صدف جھڙ
Nationalism	قومي نظريو / قوم پرستي
National park	قومي پارڪ
Natural	فطري / قدرتي
Natural bridge	قدرتي پل / فطري پل
Natural gas	فطري / قدرتي گئس
Natural hazard	فطري / قدرتي آفت / هاجو
Natural increase	فطري اضافو
Natural region	فطري خطو
Natural resources	قدرتي وسيلا
Nature reserve	قدرتي حفاظت گاه
Nautical mile	ساموندي ميل
Neap tide	ننڍي چولي
Negative	منفي / ڪاٺو
Near east	اوڀر جي ويجهو
Neocene (Epoch)	نيوسيني جو دور
Neohellenism	جديد يونانيت
Neozoic (Era)	جديد دور حيات
Neutral zone	غير جانبدار خطو / علائقو
Neve	برفاني ڇپ
Nivation	برفاني ڪٽاءُ / برف جو گهلجڻ
Noctilucent cloud	منور / روشن جھڙ

Nomad	Nyanza
Nomad	لاڏو/ رولو/ خانه بدوش
North	اتر
Northern lights	اترائين روشني
North pole	اتريون قطب
North star	قطب تارو
Nullah	نالو (ننڍڙو وهڪرو)
Nyanza	ڍنڍ

O

Oasis	نخلستان / (برپت پر موجود اهڙي زرخيز جڳهه جتي جَر جو پاڻي سطح تائين اڀري اچي)
Oblique fault	ٽيڙو ڌار / ڦاٽ
Obsequent	مٿيون پاسو / اوچائي
Obsequent river/stream	درياهه جو مٿيون حصو
Occident	اولهه / مغرب
Occidental	اولاهان / مغربي
Occluded front	مٿيون اڳ / منڍ (ٻن هوائن جي قسم مان ٺهندڙ مهاڙي)
Ocean	وڏو سمنڊ / بحر
(Antarctic Ocean)	ڏکڻ ڄميل وڏو سمنڊ
(Arctic Ocean)	اُتر ڄميل وڏو سمنڊ
(Atlantic Ocean)	اتلانٽڪ وڏو سمنڊ
(Indian Ocean)	هندي وڏو سمنڊ
(Pacific Ocean)	پئسفڪ وڏو سمنڊ / بحر الڪاهل
Ocean current	سامونڊي وهڪرو
Oceanography	سامونڊي جاگرافي / سمنڊ بابت ڄاڻڻ جو علم
Oceanology	سمنڊ شناسي / سامونڊي علم
Old world	قديم / اوائلي / پراڻي دنيا
Olive	زيتون
Olive oil	زيتون جو تيل
On shore	ڪناري طرف / ڪناري ڏانهن
Ooze	آلي / نرم مٽي
Opisometer	نقشي ماپڻ وارو اوزار / مفاصلي ماپڻ وارو اوزار

Orbit	Ozone layer
Orbit	مدار/ ڦيرو/ وڙ
Orbit, earth's	زميني ڦيرو/ وڙ
Orbital	مدار/ گهيري بابت
Ordnance survey	تفصيلي جاچ پڙتال
Ore	ڪچو ڌاتو
Organic weathering	ڪيميائي ٽوڙ ٽوڙ
Organisms	جاندار جيئو/ عضويات
Origin	شروعات/ اصل
Orogenesis	جبل سازي
Orogenic movements	جبل ساز چُر پُر
Orographic rainfall	ڪوهستاني مينهن
Orography	جبل شناسي
Out crop	مٿاڇرو/ پٿرن جي ٺهڻ واري جڳهه
Outlier	بنا پٿرن جي ٻاهريون زميني ٿهه
Out port	ٻاهريون بندر گاهه
Outwash plain	پاڻيءَ سان ڌوئل ميدان
Overburden	وڌيل بار/ (مٽيءَ يا جبل جو)
Over fall	آبشار
Overland flow	زميني پاڻيءَ جو وهڪرو
Overland route	خشڪ رستو
Over population	گنجائش کان وڌيڪ آبادي
Over spill	وڌيڪ آبادي جو مقدار
Ozone layer/	اوزون تهه/ آڪسيجن جي ٽن ماليڪيولن جو تهه
Ozonosphere	

P

Pacific	بحر الڪاهل / پئسفڪ سمنڊ
Pack ice	ترندڙ برف جو جبل
Paint pot	آلي مٽيءَ جو ٻرندڙ جبل
Palaeantarctic	قديم ڏاکڻو / پراڻو ڏاکڻو (قطب)
Palaearctic	قديم اترين / پراڻو اترين (قطب)
Paleocene (epoch)	پھريون جديد دور جو منڍ
Palaeogene (epoch)	پراڻو زميني دور
Palaeography	قديم نگاري / قديم نويسي
Paleolithic period	قديم حجري دور / پراڻو پاھڻي دور
Palaeontography	فاسل نگاري / پنڊپھڻ نگاري
Paleontologist	قديم حياتيات ڄاڻو
Paleontology	قديم حياتيات جو علم
Palaeothere	قديم درندا / خوني جانور
Paleozoic (Era)	قديم حياتياتي (دور)
Pangaea	پراڻو وڏو ڪنڊ
Panhandle	پاڻي ۾ خشڪي جو وڌڻ
Parallel	ٻور وچوٽ / متوازي
Parallel drainage	متوازي وهڪرو / نيڪال
Parallel of latitude	ويڪرائي ڦاڪ
Parallel of longitude	ڊگھائي ڦاڪ
Paramos	تڏي غير آباد زمين
Parish	ننڍڙو ڳوٺ

Park savanna	Period
Park savanna	سوانا باغ
Part-time farming	جز وقتي زراعت
Partial drought	جزوي سوڪهڙو
Pass	لڪ/لنگھ
Pastoral farming	پالتو جانورن جي پالنا
Pasture	گاه جو ميدان
Patterned ground pavement	پاھڻي رستو/ پٿريلو رستو
Peak	چوٽي
Peat	نباتاتي ڪوئلو
Pebble	پٿري/بلوري پٿر
Pedocal	خشڪ زميني مٽي / سوڪهڙي واري مٽي
Pedology	مٽيءَ جو علم
Pelagic	سامونڊي
Pelagic deposits	کليل سمنڊ جو مواد
Pelean clouds	چمڪندڙ گھاتو جھڙو/ڪڪر
Peneplain	ميدان وانگر
Peninsula	پيٽ جھڙو/اڀيٽ
Percolation	ڇاڻڻ/سيلابي سم
Perennial irrigation	دائمي آبياشي
Perigee	چنڊ جو زمين جي سڀ کان ويجهو حصو
Periglacial	برفاني طرف
Perihelion	گرھ يا ستاري جو اهو حصو جيڪو سج جي ويجهو هجي
Period	دور / عرصو / مدت

Periodical	Pilang
Periodical	مندائتو
Periscope	طرف پيما / طرف ماپيندڙ
Permeability	جذبيت / جذب ٿيڻ / سمائجي وڃڻ جو عمل
Permeable rock	سمائجي وڃڻ وارو جبل / جاذب جبل
Permian	پرمين دور / تمام آڳاٽو زمانو
Petrology	پٿرن جو علم / جبل شناسي
P H (scale)	هائڊروجن جي سگهه معلوم ڪرڻ جو پيمانو (پي ايڇ ماپ)
Phases	مرحلا / منزلون
Phases, moon	چنڊ جون منزلون / مرحلا
Photic zone	روشن حصو
Photogrammetry	عڪسي نقشه نگاري
Photo relief	عڪسي زميني بيهڪ نگاري
Photosynthesis	روشنائي ترڪيب (جنهن سان ٻوٽا سڄ مان توانائي حاصل ڪندا آهن) ضيائي تاليف
Physical geography	طبعي جاگرافي
Physical weathering	طبعي شڪست
Physiography	طبعي جاگرافي / طبعي ارض نگاري
Piedmont	جبل جو ڀڃ
Piedmont angle	جبل جي ڀڃ جو رخ
Piedmont glacier	جبل جي ڀڃ جو برفاني حصو
Piedmont plain	جبل جي ڀڃ وارو ميدان
Pike	ٽڪريءَ جي چوٽي
Pilang	پلانگ جهنگ
89	جاگرافيءَ جي لغت

Pilot balloon	Plate tectonics
Pilot balloon	رهنما ڦوڪڻو
Pipeline	تمار وڏو نالو (وهڪري جي حوالي سان)
Pit	ڪڏ / چلهو
Pitch	اوج / گهٽائي
Plain	ميدان
Plain board	سروي ۽ استعمال ٿيندڙ سڌو تختو
Plan	تفصيلي نقشو
Plane	سڌو / سطح / ساريڪي زمين
Plane table	پيمائشي ميز
Planet	گرھ / ستيارو
Planetary winds	سيارچي هوائون
Planetography	گرھ نگاري / ستاره نگاري
Planetology	علم ستارن
Planetesimal	سيارن جي پيدائش جو نظريو
Planetoid	اپگرھ جهڙو
Planimeter	سطح ماپيندڙ / ايراضي ماپيندڙ
Plankton	سامونڊي جيو
Planosol	(پلينسول) مٽيءَ جو قسم
Plantation	شجر ڪاري
Plant succession	نباتاتي تبديلي جو تسلسل
Plastic relief map	پلاسٽڪ جو سطحي نقشو
Plate (earth)	پليٽ (زميني) / سنهو تهه (ٽالهي)
Plateau	مٿاهون پٽ
Plate tectonics	زمين جي مٿاڇري جي حرڪت جو نظريو

Platform	Pole
Platform	جيو ترو/تلهو
Pleistocene (epoch)	ارضيياتي چوئين دور جو پهريون عهد پليستوسيني دور
Plicate	تهدار
Placation	تهداري
Pliocene (epoch)	ٽئين ارضياتي زماني جو آخري عهد پليوسيني دور
Plug volcano	اڀي ٻرندڙ جبل جي چپ
Plum rain	آلو بخاري جو مينهن
Plunge pool	آبشاري تلاءُ
Plutonic rocks	اندرين ٻرندڙ جبل
Pluvial	بارشي/برساتي
Pluviograph	مينهن جا ڄاڻو
Pluviometer	مينهن ماپيندڙ
Pluviometric coefficient	گهڻو مينهن ماپيندڙ
Ply	طبق
Podsol /Pedzol	پوڌزول (شهر)
Point	نقطو/نوڪ/نشان
Polar	قطبي
Polar air mass	قطبي هوائي زخيره
Polar front	قطبي محاذ (منڍ)
Polar glacier	قطبي ٻر فاني چپ
Polar outbreak	قطبي ٿڌي لهر
Polar winds	قطبي هوائون
Polder	پاڻيءَ جي هيٺاهين حصي واري زمين
Pole	قطب

Pole star	Primary
Pole star	قطب تارو (قطبي ستارو)
Political geography	سياسي جاگرافي
Pollution	گهم / گدلاڻ / آلودگي
Pollster	ننڍڙا برفاني پٿر
Polygonal karst	گهم ڪُنڊاٽو چن پٿري خطو
Population	آبادي
Population density	گهاتي آبادي
Population explosion	آبادي ۾ شديد واڌارو
Port	بندرگاه
Portage	درياهي منتقلي
Posit movement of sea level	سمند جي مٿاڇري جي هاڪاري چرپر / مثبت حرڪت
Post glacial	برفاني دور کان پوءِ وارو دور
Power	قوت / طاقت
Prairie	پريري بنا وڻن جي چراگاه (اتر آمريڪا)
Prairie soil	چراگاهي مٽي
Precambrian	زمين زندگيءَ کان اڳ وارو دور / ڪيمبرين دور کان اڳ
Precipitation	گهمجڻ / سمجن / ماڪ
Precipitation day	گهمجڻ / ماڪ وارو ڏينهن
Pressure	دٻڻ / دٻاءُ
Pressure gradient	دٻ جي ڏال
Pressure system	دٻ جو نظام
Prevailing winds	مروج هوائون
Primary	ابتدائي / بنيادي

Primary industry	Pyrometer
Primary industry	ابتدائي صنعتون
Primary product	ابتدائي / بنيادي شيون
Primary wave	ابتدائي لهر (زلزلي جي)
Primate	بائدر سطح جو ابتدائي انسان
Primate city	سڀ کان وڏو شهر
Prime meridian	وچ ڊگھائي ٿاڪ
Principality	سلطنت
Producer	پيداوار ڪندڙ
Producer goods	پيداواري شيون
Productivity	پيداواري صلاحيت
Profile of equilibrium	متوازن پروفائيل
Proglacial lake	برفاني ڍنڍ کان اڳ
Projection	نقشن جو نظام
Protected state	محفوظ علائقو
Protectorate	انتظام هيٺ علائقو
Province	صوبو
Petropod Ooze	پيٽروپوڊ آلي مٽي / گپ
Pueblo	آمريڪا جو هڪ ڳوٺ
Push_pull factors	ڪشش جا سبب
Puszta	هنگري جي گاهه جي ميدان جي سطح
Pygmy	گھٽ قد وارو / ڊينڊو / چامڙو
Pyramidal peak	مخروطي چوٽي
Pyrheliometer	شعاع ماپيندڙ (سج جو) / شعاع پيما
Pyrometer	تپش ماپيندڙ (اوزار)

Q

Qanat	زمين اندر آبپاشي رستو
Quadrant	چوٿون حصو/ پاءُ گول
Quadrat	چورس/ چوڪنڊو
Quag/Quigmore	ڏهڻ
Quake	زلزلو
Quaking bog (Quagmire)	ڏنڌڙ ڏهڻ/ متحرڪ ڏهڻ
Quantification	مقدار جو تعين
Quantitative	مقداري
Quarry	پٿر جي کاڻ
Quartz	(پٿر) سخت پٿر/ گار پٿر
Quartzite	غير معمولي سخت پٿر
Quaternary (period)	زمين سڃاڻڻ وارو چوٿون دور
Quicksand	ڏهڻي زمين/ تڪي واري/ چورگپ

R

Race	نسل / بُڻ
Radar metrology	موسر شناسي
Radial drainage	شعاع نيڪالي
Radiation	شعاع / ٽيڪ / تابڪاري
Electromagnetic radiation	بجليءَ وارو چقمقي شعاع / تابڪاري
Solar radiation	شمسي شعاع / تابڪاري
Terrestrial radiation	زميني شعاع / تابڪاري
Radiation fog	شعاعي ڏند / ڪوهيڙو
Radioactive dating	تابڪاري تاريخ سازي
Radio carbon dating	ريڊيو ڪاربن وسيلي تاريخ سازي
Railway gauge	ريلوي لائين جي ويڪر
Rain	مِينهن / برسات / بارش
Rainbow	انڊلٽ
Rain day	برساتي ڏينهن
Rain fall	مِينهن / برسات
Coastal rainfall	سامونڊي ڪناري جي برسات
Convectional rainfall	طوفاني برسات
Orographic rainfall	ڪوهستاني برسات
Rainforest	برساتي جهنگ
Rain gauge	مِينهن ماپيندڙ (اوزار)
Rain shadow	برسات پناه (جتي گهٽ مِينهن پوندو هجي)
Rain spell	مختصر برساتي دور

Rainy	Reef
Rainy	مينهونگي / برسات (مينهن سان ڀريل)
Rainy season	مينهونگيءَ جي مند
Raised beach	مٿي آيل ڪنارو
Ranching	وڏي پيماني تي پالتو جانورن جي پالنا
Rand	رينڊ درياھ جي ٻنهي پاسن واري مٿاهين زمين
Random	بي ترتيب
Range	تفاوت (جابلو سلسلو)
Annual range	سالپانو تفاوت
Daily range	روزانو تفاوت
Ranging rod	سروي ۾ استعمال ٿيندڙ لٽ (جيڪا پوائنٽ جي نشان طور استعمال ٿيندي آهي)
Rapid	تيز / تڪڙو / تڪو
Rational horizon	مناسب / حقيقي افق
Ravine	سوڙهي ماتري
Raw material	ڪچو مال
Reach	درياھ جي پهچ
Reactant	عامل / عمل ڪندڙ
Reclamation (land)	زرعي ايراضي جي بازيابي
Rectangular drainage	مستطيل وانگر نيڪال / وهڪرو
Recycling	ٻيهر استعمال قابل بڻائڻ
Red clay	ڳاڙهي چيڪي مٽي
Red mud	ڳاڙهي گپ / ڳاڙهو گارو
Red sea	ڳاڙهو سمنڊ
Reef	سامونڊي ڏاتو

Reflection	Revolution
Reflection	عڪس / اولڙو
Reflection coefficient	اولڙي جي شرح
Reg	پٿريلو ميدان
Reglation	ٻيهر ڄمڻ (برف جو رج جي ٻيهر ڄمڻ)
Regime	قدرتي نظام / وهڪري جو دور
Region	علائقو
Regional geography	علائقائي جاگرافي
Regionalism	علاقائيت
Regolith	مٽيءَ جو ته
Regosol	ريگوسول مٽي
Regur	ريگر / ڪجهه جي زرخيز ڪاري مٽي
Rejuvenation (river)	درياهي موت / تجديد (درياهه جي)
Relative humidity	نسبتي گهم
Relit land form	باقياتي / آثارن جا نقش
Relief map	اڀريل طبعي نقشو
Relief model	طبعي شڪل جو نمونو
Relief road	امدادِي رستو
Remote sensing	هوائي معلومات
Reservoir	حوض / پاڻيءَ جو ذخيره
Residual mountain	رهيل / باقي بچيل جبل
Resources	وسيلا
Resource management	وسيلن جو منظم استعمال
Retrogradation (river)	اڀتي ڇال وارو (درياهه)
Revolution (earth)	ساليانو ٽپيرو
97	جاگرافيءَ جي لغت

Ribbon development	Roaring forties
Ribbon development	وڏن رستن سان گڏ گڏ
Ridge and valley relief	ڪنهن شهر جي رهائشي علائقي ۾ واڌ
Rift valley	ٽڪرين ۽ ماترين تي مشتمل زميني بيهڪ
Rill erosion	ڌريل ماتري
Rime	نالي جهڙي ڪٽر
Ring road	پارو/ ڄميل ماڪ
Riparian	گولائي وارو دڳ
Ripple	درياهه ڪناري
Rise	هلڪي لهر
River	ڌڙو/ اڀرڻ
River basin	درياهه/ ندي
River capture	درياهي ترو
Rive load	درياهه جي پڪڙ (گرفت)
River port	درياهي بار/ ٻوڇه
River profile	درياهي بندرگاهه
River terrace	درياهي اڌ رخ
Rivulet	درياهي چبوترو
Road	ننڍو درياهه / ننڍي ندي
Road metal	رستو/ دڳ
Road stead	پڪورستو/ ننڍڙن پٿرن سان ٺهيل سخت رستو
Roaring forties	مستقل رستو/ قدرتي لنگر گاهه / ٻيٽين جو لنگر گاهه
	گجندڙ بلند آواز

S

Sabulous	وارياسو/ ريگستاني
Saddle	پاڪڙو
Salinel/salina	ڪاري/ نمڪين ڍنڍ
Saline soil	ڪاري/ ڪلرائي مٽي/ لوڻيائي مٽي
Salinity	ڪاراڻ/ لوڻياڻ/ ڪلر
Salinization	مٽيءَ ۾ لوڻ جي گهٽائي
Salpausselka	بحريءَ جي ٽڪري/ جبل
Salt	لوڻ
Salt dome	لوڻ جو قبو
Salt flat	لوڻيائو مٿاڇرو
Salt lake	لوڻيائي ڍنڍ
Salt marsh	لوڻيائي ڏهڻ
Salt pan	گهٽ گهرو نمڪين کڏو
Salt plug	لوڻيائي ڇپ
Sand	واري/ ريتي
Sand bar	واريءَ جا سلا (سيخ)
Sand drift	واريءَ جي منتقلي
Sand dune	واريءَ ڌڙو
Sand shadow	وارياسو پاڇو
Sand sheet	وارياسي چادر
Sand stone	وارياسو پٿر/ پٿر پو پٿر
Sand storm	واريءَ جو طوفان

Sanson flamsteed projection	Scree
Sanson flamsteed projection	سينسن فيليمسٽيڊ نقشن جو نظام
Saprophyte	گند خور ٻوٽو
Sarsen (stone)	اوائلي زماني جو پٿر / سارسن پٿر
Satellite	اپگرهه / تابع / مصنوعي چنڊ
Satellite town	سياراتي شهر / وڏي شهر جي ويجهو منصوبہ بنديءَ تحت ٺهيل شهر
Saturn	زحل
Saturation	سيراڀي / سيراڀ ٿيل / راس ٿيل
Savanna	گرم علائقي جو گاهه / سوانا گاهه جا ميدان
Saxicolous	پٿرائون / جابلو
Saxifrage	پٿر توڙ
Scale	بيمانو / ماپ / چلر
Scar	داغ / ٽڪو / نشان / مٽيءَ کان عاري بيٺل جبل
Scar	ڪٽو / اڀو / سڌو
Scarcity	اثاث / قلت
Scarification	ڪرڻ / رهڻ
Scattering	(روشنيءَ جي) پکيڙ / ڦهلايل
Schist	ورقي جبل / ٽهدار جبل
Sclerophyll	سخت پتن وارا ٻوٽا
Scotchmist	اسڪاٽ لينڊ جو گھرو ڌنڌ
Scour	ويڙ جي ڪري سمنڊ ڪناري تي ٿيندڙ ڀڃ ڊاهه / تيز وهڪري سبب گھرائيءَ ۾ ايندڙ واڌ
Scree	پٿرن جا ننڍڙا ٽڪرا / جابلو پٿرن جو ڪنڊاٽو مواد

Scrub	Sedentary agriculture
Scrub	ٻوڙا/ ننڍڙا ڍنڍيا وڻ/ قد جا ننڍا وڻ
Scud	اُڏامندڙ ڪڪر/ اڏندڙ جھڙ
Sea	سمند
Sea arch	سامونڊي محراب
Sea breeze	سامونڊي هوا/ سامونڊي هيٽر (سمند کان خشڪيءَ طرف گھلندڙ تڌي هوا)
Sea floor	سامونڊي فرش
Sea ice	بحري برف
Sea level	سمند جو مٿاڇرو/ سطح
Sea loch	سامونڊي ڍنڍ
Sea mile	سامونڊي ميل (جنهن ۾ 6080 فٽ هوندا آهن)
Sea mountain	سامونڊي جبل
Sea port	سامونڊي بندرگاهه
Sea route	سامونڊي رستو
Season	موسم/ مُندَ
Seasonal	موسمي/ مندائتي
Secondary	ٿانوي/ ٻيو درجو
Secondary depression	ٿانوي طوفان کان اڳ وارو گهٽ دٻ
Secondary growth	ٿانوي واڌ/ ٿانوي افزائش
Secondary wave	ٿانوي لهر/ ويڙ
Secular	تمام ڊگهي عرصي تي مشتمل (غير مذهبي دور)
Sedentary agriculture	خاموش/ بي حرڪت/ مقير زراعت

Sediment	Sextant
Sediment	رء / تري واري مٽي / لٽ / ذرڙا
Sedimentary rocks	رء جا پٿر / تهڊار پٿر
Sedimentation	رء چڙهڻ / لٽ سٽجڻ / تهڊار
Seepage	سِرَ (پاڻيءَ جو سيمو) / پوسل
Seiche	پاڻيءَ جي مٿاڇري واري تبديلي
Seif dune	وڏو دڙو
Seismic	زلزلي متعلق
Seismic focus	زلزلي جو مرڪز
Seismic sea wave (tsunami)	سامونڊي زلزلي جي لهر (سونامي)
Seismogram	زلزلي کي ماپيندڙ اوزار / زلزلي جي شدت جي ماپڻ جو اوزار
Seismograph	زلزلو ليڪيندڙ / ماپيندڙ / ڏسيندڙ لکير
Seismography	زلزلي بابت ملندڙ معلومات / زلزلو ماپڻ / ليڪڻ جو عمل
Seismology	زلزلي جو علم (زلزلن جي ڄاڻ)
Selva/selvas	ساوڻ وڻن وارا ٻيلا
Semi arid, semi desert	اڌ بياباني / نيم صحرائي
Semi natural vegetation	نيم قدرتي نباتات
Send	موج جي لاهي / موڪلڻ
Sericulture	پٽ ڪيڻئون پالڻ
Sierra	جابلو سلسلو
Settlement	آبادي / رهائشي علائقو
Sextant	زاويي جو ڇهون حصو / ڪنڊ ماپڻ جو اوزار

Shade temperature/ screen temperature	چانوري جو گرمي پد
Shale	تهدار پٿر
Shallow	تانگهو/ تراڪڙو/ گھٽ گھرو
Shamal	عراق جي گرميءَ واري طوفاني هوا
Share cropping	شراڪتي زراعت
Sheep tracks	ننڍا ڏاڪا/ رين جي هلڻ وارو رستو
Sheep walk	رين جي چرڻ وارو ميدان
Sheet erosion	هڪ ڪري پاڻي ڪٽڻ
Shelf	جبل جي ڪناري/ ريتي/ تراڻي (سامونڊي ڪٽارو)
Shelter belt	پناهگاه واري پٽي
Shield volcano	برندڙ جبل/ لاوا سان مڪمل ٿيل برندڙ جبل
Shifting cultivation	مت ست واري زرعت/ متحرڪ زراعت
Shingle	ڪناري وارا پٿر/ بلوري
Ship canal	بحري جهازي ندي
Shoal	سمند هيٺ ٻيٽ
Shooting star	تتل ستارو/ ڪرندڙ تارو
Shore line	سامونڊي ڪناري واري پٽي
Shott	وڌي نمڪين ڍنڍ يا ڏٻڻ
Silica	چيڪي مٽي/ ريتي/ سليڪا (معدنيات)
Silt	بجري/ لٽ/ راڻو
Silurian (period)	سلوري (دور) / 35 ڪروڙ سال پراڻو دور
Silver	چاندي

Silviculture	Snow gauge
Silviculture	جھنگ جي افزائش
Sima	سيما (سليڪون ۽ ميگنيشم سان ٺهيل زمين جو ٻيو نمبر تھ)
Simoom	گرم ۽ خشڪ ھوا (آفريڪي برپٽ ۽ عرب ريگستان جي گھلندڙ ھوا)
Sink hole	ڪيف جھڙو زميني سوراخ
Sirocco	ڏکڻ اٽلي طرف گھلندڙ ھوائون
Skerry	ننڍڙو جابلو ٻيٽ
Sky cover	جھڙ سان ڍڪيل آسمان جو تناسب
Slaking	پسيل / پاڻي مليل
Slate	ڪارومتيءَ وارو پٿر
Slip surface	ترڪندڙ / ترڪڻ وارو مٿاڇرو
Slope	هيناهين / لاهي
Slum	شهر جو ٻوٽي پيل / غريب حصو
Small holding	گھٽ ايراضي زراعت
Smog	ڌند ۽ ڊونھين جو ميلاپ (ڊونھين جو ڌند)
Smokes	ڊونھين
Snow	برف / پارو
Snow avalanche	برفاني چپ
Snow bridge	برفاني پل
Snow field	برفاني ميدان
Snow lake	برفاني ڍنڍ
Snow gauge	برف باريءَ جو پيمانو

Snow line	Solonchak
Snow line	جبل جي برفاني حد بندي
Sockets (rocks)	کانچا/ خانا (جابلو/ پاھڻي)
Soft Hail	نرم ٻڙو/ برف جي گول ٽڪرن جي نرم برسات
Soft wood	نرم ڪاٺي (ڪاٺ جو هڪ قسم)
Soil	مٽي/ خاڪ
Soil conservation	مٽيءَ جي حفاظت
Soil creep	(ڪشش سبب) مٽيءَ جو سُڪڻ
Soil erosion	مٽيءَ جي ڪُتر/ رڳڙجڻ/ مٽيءَ جي ڪاڌ
Soil horizon	زميني افقي تَه/ مٽيءَ جو افقي تَه
Soil series	مٽيءَ جي ترتيب/ مٽيءَ جو گروهه تسلسل
Soil texture	زمين/ مٽيءَ جي بناوت
Soil type	زمين/ مٽيءَ جو قسم
Soil water	زميني پاڻي/ مٽيءَ وارو پاڻي/ مٽيءَ جو پاڻي
Solar	شمسي/ سج وارو
Solar day, mean	مجموعي شمسي ڏينهن
Solar eclipse	سج گرھڻ
Solar furnace	شمسي توانائيءَ واري بني
Solar radiation	شمسي شعاع/ تابڪاري
Solar system	نظامِ شمسي
Solar year	شمسي سال
Solarimeter	شمسي ماپو
Solidification	سخت ٿيڻ/ چمڻ/ پٿرائڻ
Solonchak (white alkaline soil)	اڇي مٽي
105	جاگرافيءَ جي لغت

Solonetz (Black
alkaline soil)

ڪاري مٽي

Solstices

اهو وقت جڏهن سج خطِ استوا کان گهڻو پري
هوندو آهي

Summer solstices

دنيا جو وڏي ڀر وڏو ڏينهن جيڪو اتر اڌ گول ۾ 21
جون ۽ ڏکڻ اڌ گول ۾ 22 ڊسمبر تي ٿيندو آهي

Winter solstices

دنيا جو وڏي ڀر وڏو ڏينهن جيڪو اتر اڌ گول ۾ 21
جون ۽ ڏکڻ اڌ گول ۾ 22 ڊسمبر تي ٿيندو آهي

Solution

ڳارو

Solvent

ڳاريندڙ

Sonnenseite

(استوارخ واريون) جابلو هيٺيون

Sonometer

آواز ماپيندڙ/سمند جي اونھائي ماپڻ وارو اوزار

Sorghum

جوئر جو فصل

Sounding

سامونڊي اونھائيءَ جي ماپ/پيمائي/گھرائي

Sounding balloon

هوا ماپ ڦوڪڻو

Source

ذريعو/سرچشمو

South

ڏکڻ

Southern hemisphere

دنيا جو ڏاکڻ و اڌ گول

Southerly buster

تڏي قطبي هوا (ڏاکڻي)

Southern circuit

ڏاکڻو ڦيرو/ڏاکڻو گشت

Southern cross

ڏاکڻو صليب (قطبي تارو)

Southern lights

ڏاکڻي روشني

Southern magnetic pole

ڏاکڻو چقمقي قطب

South pole	Standard
South pole	ڏکڻ قطب
Soya bean	زَہان (ڪاڻڻ وارا زَہان)
Spa	چشمي جو صاف پاڻي
Specific humidity	خاص قسم جي گهم / مخصوص گهم
Speckled rock	داغدار جبل / داغدار پٿر
Speleology	غار شناسي
Sphere of influence	منڊل جواثر / دائرو
Spinifex	سئيءَ جهڙو گاه
Spoil	خراب ٿيڻ
Spot height	نقشي جي مٿاهين ظاهر ڪرڻ واري نشاني / مٿاڇرو هنڌ / نقطو
Spring	بهار جي مند / چشمو
Spring equinox	بهار جي مند وارو هڪ جيترو رات ۽ ڏينهن
Spring line	چشمين جي قطار
Spring tide	تمام وڏي ويز (جيڪا چنڊ جي تبديلي سبب وجود ڀريندي آهي)
Sprit level	مٿاڇري جي سڌائي معلوم ڪرڻ وارو اوزار (سط جي هڪ ڪرائي معلوم ڪندڙ اوزار)
Spur	ڪنڌي نما جابلو شاخ / ٽڪرو / جبل جو حصو
Squall	آنڌي / طوفان (مختصر آنڌي)
Stack	ڪناري ڀرسان ننڍڙو جابلو ٻيٽ / اُڀو جبل
Stage, river	درياهي مرحلو
Standard	معياري

Standard hill slope	Storm beaten
Standard hill slope	معياري جابلو هيٺائين / لاهي
Standard parallel	نقشن ۾ استعمال ٿيندڙ معياري لڪير (معياري ويڪرائي ڦاڪ)
Standard time	معياري وقت
Stationary	ساڪن / بيٺل / جنهن ۾ ڪا به حرڪت نه هجي
Statute mile	قانوني ميل
Staple	مڪيه پيداوار / خاص پيداوار
Star dune	ستاري جهڙو دڙو
State	رياست / مملڪت
Steam fog	ٻاف / ڌنڌ
Steel	فولاد / اسٽيل
Steppe	بيابان وارا ٻوٽا
Stereographic projection	اسٽيريوگرافڪ نقشن جو نظام
Stereoscope	مجسمنَ بين (تصويرن ۽ خاڪن ۾ استعمال ٿيندڙ اوزار)
Stock	زخيرهو
Stone	پٿر
Stone age	پٿر جو دؤر
Stone polygons	گهڻ رخو پٿر
Stone river	پٿريلو درياھ
Storm	طوفان
Storm beach	سامونڊي طوفاني ڪنارو
Storm beaten	طوفان زده

Storm belt	Strip cultivation
Storm belt	طوفاني پٽي
Storm card	طوفان جھڙو
Storm centre	طوفان جو مرڪز
Storm sugar	طوفاني بلند موج
Strait	اهڙي (سڌي) سوڙهي جاءِ جتان ٻن سمنڊن جو پاڻي پاڻ ۾ ملندو آهي / تنگ (سمنڊ)
Strata	پٿريلو تهه / جابلو تهه
Strath	گليل درياهي ماڻھو
Stratification	(وارياسي پٿرن جي) تهه بندي
Stratified	تهه دار (پٿر)
Stratus clouds	تهدار جُھڙو / طبقدار ڪڪر (جيڪي مٿان ڪارا ۽ هيٺان اڇي رنگ جا هوندا آهن ۽ سمورو آسمان ڍڪي ڇڏيندا آهن)
Stratigraphy	زميني تهه جو سائنسي علم
Stratocumulus	(ڳٽيل) تهه وارو جُھڙو / ڪڪر
Stratosphere	مٿاهون منڊل / وايو منڊل جو ٻيو دائرو / تهه
Strato volcano	تهدار آتش نشان / تهدار ٻرندڙ جبل
Stratum	زمين جي مختلف پٿرن جي تهه جي ترتيب
Stream	وهڪرو / ندي / درياھ
Stream number	درياھي تعداد
Stream Order	درياھي ترتيب
Stress	دٻاءُ / دٻاءُ
Striations	ننڍڙا ڌار / ننڍڙا چير
Strip cultivation	پٽيءَ دار پوکي
109	جاگرافيءَ جي لغت

Strip mining	Superficial deposit
Strip mining	پٽيءَ دار ڪاڻ جي ڪوٽاهي
Structure	بناوٽ / اڏاوت / جوڙجڪ
Sub glacial	تڌ جي هيٺان
Sub aerial	زير هوا
Submarine	زير سمنڊ (سمنڊ جي هيٺان)
Submerged forest	پاڻيءَ هيٺ آيل ٻيلو
Sub polar region	نيم قطبي خطو
Subsequent river	ٿانوي درياھ
Subsidence	تھ نشيني
Subsoil	مٽيءَ جي هيٺان
Subtropical region	معتدل / نيم گرم علائقو
Sudd	گاهه ۽ ٻوٽا (نيل درياھ جا)
Summer	گرميءَ جي مند
Summit	جبل جي چوٽي
Sump	حوض / ڪڏ
Sun	سج
Sunrise	سج جو اڀرڻ
Sunset	سج جو لهڻ
Sunshine	سج جي روشنيءَ جو زمين تي پوڻ وارو عمل
Sunshine recorder	اُس ماپيندڙ پيمانو
Sunspots	سج جا داغ
Super cooling	نھايت تڌو / ٺريل
Superficial deposit	مٿاڇرو تھ / مٿاڇرو ذخيرو

Surf	Synoptic chart
Surf	پاڻيءَ جي موج / پاڻيءَ جي لهر (پاڻيءَ جي لهرن سبب پيدا ٿيندڙ گج / جهاڳ)
Surface flow	مٿاڇرو وهڪرو
Surgy	موجزن
Survey	جاچ پڙتال / جائزو / معائنو
Surveying	پيمائش ڪرڻ
Swallow hole	ڪيف جهڙو ڪڏو
Swamp	ڏهڻ / چڪڻ واري زمين
Swell	روزانو پاڻيءَ جو لهڻ چڙهڻ
Synoptic chart	موسمياتي نقشو / موسمياتي چارٽ

T

Table land	اڀريل / مٿاهين زمين
Table mountain	جابلو مٿاڇرو / سطح
Tacheometer	مفاصلي ماپڻ وارو اوزار
Tachylite	(ڪارو آتش فشان وارو) شيشي جهڙو پٿر
Talus	جبل جي پاڙ ۾ ننڍا ننڍا پٿر
Talus cone	ننڍن پٿرن جو ڍير
Talus creep	ننڍن پٿرن جو سرڪڻ
Talus slope	ننڍن پٿرن جي لاهي / هيٺائين
Taran	ننڍڙي برفاني جابلو ڍنڍ
Tea gardens/Plantations	چانهه جا باغات
Tear fault	اڀو ڌار / رخنو
Tectonic	تعميري
Temperature	حرارت / درجہ حرارت
Temperate	مناسب / وچ ٿرو / معتدل
Temporary base level	عارضی بنيادي سطح
Tension	ڇڪ / زور
Terra	مٽي / خاک / زمين
Terrace	ڏاڪڻ / ڏاڪڻ جهڙي هيٺائين واري درياهي زمين
Cut rock terrace	ڪٽيل پٿرن جي ڏاڪڻ جهڙي هيٺائين
River terrace	درياهي ڏاڪڻ جهڙي هيٺائين
Terrace cultivation	(ڏاڪڻ جي شڪل جهڙي) زراعت
Terrain	جبلن واري قدرتي زمين

Terrestrial	Thorn forest
Terrestrial	ڌرتي متعلق / ارضي
Terrestrial magnetism	زميني مقناطيسيت
Terrestrial radiation	زميني شعاع
Terrigenous	زميني / زمين مان پيدا ٿيل
Terrestrial waters	علائقائي سمنڊ / ڪنهن خاص ملڪ جي سامونڊي حد
Tertiary (period)	زمين شناسيءَ جو ٽيون دؤر
Tetrahedral theory	ڪنڊن جي ڪنڊن مٿڙن جو نظريو / چوسطحي نظريو
Thaw	پگهرجڻ / برف رجڻ
Thaw lake	پگهريل برف واري پاڻي جي ڍنڍ
Theodolite	(زمين جو) زاويو پيما
Thermal	حرارتي
Thermal belt	حرارتي پٽي
Thermal conductivity	حرارتي پسر (موصوليت)
Thermal diffusivity	حرارتي نفوذيت
Thermal equator	حرارتي خط استوا
Thermal spring	گرم پاڻيءَ جو چشمو
Thermogram	تپشي نقشو
Thermograph	تپش نگار
Thermometer	تپش ماپيندڙ اوزار / حرارت پيما
Thermosphere	تمام وڏو وايومنڊل جو تھ
Thicket	گهاٽا ٻوڙا
Thorn brush	ڪنڊن وارا ٻوڙا
Thorn forest	ڪنڊن وارو ڄمڻگ

Thrust fault	Transverse
Thrust fault	ننڊي ڪُنڊ وارو ڌار
Thunder storm	گجگوڙ/ طوفان
Tidal current	ويڙن جي ڏينهن وارو وهڪرو/ هيٺ مٿاهون وهڪرو
Tidal day	ويڙن جي ڏينهن وارو وهڪرو
Tidal wave	ويڙ مان ٺهندڙ چولي/ ٻوڏ واري لهر
Tide	ويڙ (پاڻيءَ ۾ پيدا ٿيندڙ تمام وڏي چولي)
Neap tide	ويڙ جو قسم (چاڙهه)
Spring tide	ويڙ جو قسم (وڏو چاڙهه)
Till	برفاني مٽي
Timber line	عمارتِي ڪاٺ
Time	وقت
Topography	ڌرتيءَ جي مٿاڇري وارن حصن جو علم (زمين جي هيٺ مٿاهين بابت ڄاڻ ڏيندڙ علم)
Topology	علم مقامات
Top soil	مٿاڇري مٽي
Tor	اڪيلي جابلو چپ
Tornado	طوفان/ واڇوڙو
Torrid zone	سخت گرم هنڌ
Trade route	تجارتِي رستو
Trade winds	تجارتِي هوائون
Transpiration	ٻاڦ جو اخراج
Transport, means of	بار برداري جا ذريعا
Transportation	بار برداري
Transverse	ترچو/ آڏو

Transverse coast	True horizon
Transverse coast	ترچو سامونڊي ڪنارو
Transverse dune	ترچو دڙو
Transverse valley	اهڙي ترچي ماٿري جيڪا جبلن کي ڪٽي
Treaty port	قرار دادي بندرگاهه
Tree line	جابلو وڻن جي قطار
Trellis or trellised drainage	چاري دار نيڪال
Trench	سامونڊي ڪڏ
Triassic (period)	جراسي کان اڳ وارو زمانو
Tributary	درياهه جي شاخ / ملندڙ شاخ
Tripod stand	تن پيرن واري ميڙ (سروي ۾ استعمال ٿيندڙ)
Tropical	سرطان جا خطا
Tropical cyclone	گرم خطي جو طوفان (واچوڙو)
Tropical gross land	گرم خطن وارا گاهه جا ميدان
Tropical rain forest	گرم خطن وارا برساتي ڄمڻگ
Tropical revolving storm	گرم خطن وارا گردشي طوفان
Tropic of cancer	زمين جو خط سرطان وارو گهيرو
Tropic of Capricorn	زمين جو خط جدي وارو گهيرو
Tropics	مداڙ / زميني دائرو
Troposphere	(وايو منڊل جو) پهريون تهه
Trough, glacial	برفاني حوض
Trough compass	قطب نما / اتر معلوم ڪرڻ وارو اوزار
Trough, of low pressure	گهٽ دٻ وارو ڪڏو
Truck farming	پاڇي / سبزي جي پوکائي (تجارجي)
True horizon	اصل نظر دائرو / حقيقي افق

Truncated spur	Twister
Truncated spur	ڪٽيل يا ننڍو زمين جو ٽڪرو
Trust territory	وقف ڪيل حدون / طئي ٿيل علائقو
Tsunami	سامونڊي زلزلي جي لهر
Tuff	پرندڙ جبل جي خاڪ ۽ رڪ سان وجود ڀرائيندڙ
Turbulence	وايو منڊل جي هيٺئين تهر ۾ هوا جي بي قاعده چُر پُر
Twilight	شفق / نماشام
Twinkle	تمڪڻ
Twister	چڪر کائيندڙ (واچوڙو) / مروڙا کائيندڙ

U

Ultra basic rock	انتھائي ڪارو پٿر
Umbra	پاڇو/ ڇانورو
Unconformity	زمين جي پٿرن جا پراڻا ۽ نوان جدا جدا تھ
Unconsolidated	اهڙو مواد جيڪو ڌار ڌار يا کليل هوندو آهي
Under cliff	سامونڊي هيٺيان تھ
Under current	وهڪري جي هيٺان/ وهڪري جي زد ۾
Underflow	هيٺاهون وهڪرو
Undertow	هيٺاهون وهڪرو جيڪو مٿين وهڪرن جي مخالفت/ضد ۾ وهندو آهي.
Undulations	لهردار سطح/ لهرن وارو مٿاڇرو
Uniform	هڪ ڪرو/ هڪ جهڙو/ ساڳيو
Unit	ايڪو
Universal time	عالمي وقت
Universe	ڪائنات
Universology	ڪائنات جو علم
Unloading	سامان جو لهڻ
Unstable atmosphere	غير مستقر وايومنڊل
Upland	بلند/ مٿاهون علائقو
Upper atmosphere	مٿاهون وايومنڊل
Upper winds	مٿاهيون هوائون
Uranology	فلڪيات جو علم
Urban	شهري
Urban sprawl	شهري ڦهلاءَ
Urban settlements	شهري آباديون
U shaped valley	برفاني جبل جي تراڪڙي شڪل جهڙي ماڻھي (انگريزي اکرن ۾ جهڙي شڪل واري ماڻھي)
Uvcala, ounacala, vala	چوٽي جي پٿر واري علائقي ۾ وڏي کڏ

V

Vacuum	خلا / خال
Vale	ويڪري ماٿري
Valley	ماٿري / وادي
Valley glacier	برفاني ماٿري
Valley wind	رات جو ماٿريءَ جي ٿڌي هوا
Vapourisation	بخارجڻ جو عمل
Vapour pressure	بخاراتي دٻ
Vapour trail	بلندي تي هوائي جهاز جي خارج ٿيل دونهين جون نشان
Vegetation	ساوڪ / نباتات
Vein	رڳ / درز / ڌار
Velocity	رفتار
Average velocity	سراسري رفتار
Peak velocity	انتهاڻي رفتار
Uniform velocity	هڪ جهڙي رفتار
Variable velocity	تبديل ٿيندڙ رفتار
Vent	پرندڙ جبل جو سوراخ
Venus	زهره (سيارو)
Vernal spring equinox	بهار جي مند ۾ برابر وارورات ۽ ڏينهن (21 مارچ)
Vertical	اُڀو
Vertical heat flux	گرمي جو عمودي وهڪرو
Village	ڳوٺ
Viscous lava	پاڻيائون لافو (پاڻياٺ وارو لافو)

Visibility	Vulcanism
Visibility	صاف چتونظر ايندڙ
Visible horizon	نمودار افق (نظر ايندڙ افق)
Viticulture	شراب جي لاءِ انگور جي ڪاشتڪاري
Volcanic	آتش فشاني / ٻرندڙ لاوا وارو
Volcanic ash	آتش فشاني خاڪو / ٻرندڙ جبل جي خاڪو
Volcanic bomb	آتش فشاني گولو
Volcanic cinders	آتش فشاني رک
Volcanic dust	آتش فشاني مٽي / ڌوڙ
Volcanic eruption	آتش فشان جو زمين مان نڪرڻ
Volcanic neck	سوڙهو آتش فشاني رستو
Volcanic plug	آتش فشاني ٻنڄو/ٻوڇ
Volcano	ٻرندڙ جبل / آتش فشان
Vole	جهنگلي ڪئو
Volcanology	آتش فشان جو علم / ٻرندڙ جبل جي جان جو علم
V shaped depression	انگريزي اکر V جي شڪل جهڙو ڪڍو
V shaped valley	انگريزي اکر V جي شڪل جهڙي ماڻھو
Vulcanicity	آتش فشاني حالت
Vulcanism	آتش فشاني عمل

W

Wadi (Arabic)	عام طور خشڪ رهندڙ پاڻيءَ جو رستو
Wade	پاڻي يا گاري جي مٿان (گهمڻ)
Warm front	گرم مهاڙي
Warm sector	گرم هوا جو علائقو
Water	پاڻي
Water devide/shade	پاڻي ونڊڻ
Water fall	آبشار
Water gap	پاڻي ڦوٽ (خال)
Water hemisphere	پاڻيءَ وارو ڌرتي جو اڌ حصو
Water parting	پاڻي ونڊڻ
Water power	پاڻيءَ جي طاقت
Water spout	طوفاني ڦوهارو
Water table	جڙ / پاڻيءَ جي سطح
Weather	موسم / مند
Weather office	موسميات جي آفيس
Weather center	موسمياتي مرڪز
Weather conditions	موسمي حالتون
Weather data	موسمي انگ اکر
Weather elements	موسمي جزا
Weather extremes	موسم جي انتها
Weather forecast	موسمي اڳ ڪٿي
Weather front	موسمي محاذ

Weather maps	Wruck
Weather maps	موسمي نقشا
Weather radar	موسمي ريڊار
Weather station	موسمي اسٽيشن
Weather warning	موسمي چٽاءُ
Westerlies	اولهه واريون (هوائون)
Weight and dry bulb thermometer	خشڪ ۽ آلي/گهميل هوا جي حرارت معلوم ڪرڻ جو آلو/اوزار
Wet day	گهميل/برسات وارو ڏينهن/پسيل ڏينهن
Wheat belt	ڪڻڪ جي پنڌاوار وارو پٽو
Whirlpool	گولائي وارو وهڪرو/ڪُڙ
Whirl wind	گولائي ۾ گهلندڙ هواءِ
Wind	هوا
Wind break	هوا روڪ (جاسبب)
Wind vane	هوا جي رخ معلوم ڪرڻ جو اوزار
Windward	هوائي پاسو
Winter	سياري جي مند/موسم
Wood	ڪاٺ/جھنگ
Wrought iron	ڪمايل لوھ/گهاٽو لوھ
Wruck	مڙيل/جھڪيل

X

Xenolith (Greek)	پٿر جو قسم
Xenophobia	ڪنهن ٻئي ملڪ جي ماڻهن جو ڊڳ
Xerotropic	خشڪ رُخ
Xerosis	خشڪي
Xerophyte	خشڪيءَ جا ٻوٽا ۽ وڻ/نباتات
Xiphoid	شمشير جهڙو نظارو
Xyloid	ڪاٺ وانگر
X-Weather	خراب موسم / مند
Xenon	وزندار گئس / ڳري گئس

Y

Yard	وال / گڙ (ماپ جو ايڪو جيڪو 3 فٽن جي برابر هوندو آهي)
Yardage	اهو رستو جيڪو گڙن / والن ۾ ماپيو وڃي
Yak	جابلو ڍڳو
Year	سال / ورهيه
Lunar year	قمري سال
Solar year	شمسي سال
Yearly	ساليانو
Yield	اڀت / پيداوار
Yellow snow	ڦڪي رنگ جي برف
Younger mountains	ننڍا / ڳيرو جبل
Young mountains	نوان جبل
Youthful stage	ٻارائي ڙهي / ننڍي عمر (اهڙو درياهي وهڪرو جيڪو جابلو علائقن مان شروع ٿيندو هجي / درياھ جو اهو شروعاتي وهڪرو جنهن کي انساني ٻارائي ڙهي سان ڀيٽيو ويندو آهي)
(River)	
Yuan	چين جي سڪي جو بنيادي ايڪو

Z

Zenith	چوٽي / اوج
Zenithal projection	اوج / مٿاهين / چوٽيءَ رخ وارو نقش جو نظام
Zenithal equal area projection	چوٽيءَ رخ وارو هڪ گري ايراضيءَ وارو نقشن جو نظام
Zentropism	ابترُخ
Zeitgeist (German)	تاريخ جو مخصوص دور
Zephyr	خوشگوار هوا / اولهه جي هوا
Zig-Zag	وڌ وڪڙ / انگڙ ونگڙ
Zillion	تمام گهڻا ماڻهو / ڪنهن به شيءِ جو تمام گهڻو تعداد
Zippy	تازو / زندهه / تيز رفتار
Zinc (German)	جست
Zirconium	سخت چاندي
Zodiac	راس مڀل / راس چڪر / ٻارهن آسماني برج جو وارو دائرو
Zonal soil	علائقائي مٽي
Zones (earth)	زميني دائرو / حلقو / تڪ
Zonal time	ڪنهن خطي جو وقت
Zoogeography	حيواني جاگرافي
Zonda	ارجنٽينا جي گرم هوا
Zooplankton	آبي حيات

جاگرافيءَ جي لغت

(انگريزي - سنڌي)

رضوان گل

سنڌي لئنگئيج اٿارٽي

حيدرآباد، سنڌ

2012ع

Dictionary of Geography

Rizwan Gul

Dictionary of Geography

Rizwan Gul

Sindhi Language Authority, Hyderabad Sindh

پڙهندڙ نسل . پ ن

The Reading Generation

1960 جي ڏهاڪي ۾ عبدالله حسين ”اُداس نسلين“ نالي ڪتاب لکيو. 70 واري ڏهاڪي ۾ وري ماڻُڪُ ”لڙهندڙ نسل“ نالي ڪتاب لکي پنهنجي دور جي عڪاسي ڪرڻ جي ڪوشش ڪئي. امداد حُسينيءَ وري 70 واري ڏهاڪي ۾ ئي لکيو:

انڌي ماءُ جڻيندي آهي اونڌا سونڌا ٻارَ
ايندڙ نسل سَمورو هوندو گونگا ٻوڙا ٻارَ

هر دور جي نوجوانن کي اُداس، لڙهندڙ، ڪڙهندڙ، ڪڙهندڙ، ٻرندڙ، چُرندڙ، ڪِرندڙ، اوسيئڙو ڪَندڙ، پاڙي، ڪاڻو، پاڇوڪڙ، ڪاوڙيل ۽ وڙهندڙ نسلن سان منسوب ڪري سگهجي ٿو، پر اسان انهن سڀني وچان ”پڙهندڙ“ نسل جا ڳولائو آهيون. ڪتابن کي ڪاڳر تان ڪڍي ڪمپيوٽر جي دنيا ۾ آڻڻ، ٻين لفظن ۾ برقي ڪتاب يعني e-books ٺاهي ورهائڻ جي وسيلي پڙهندڙ نسل کي وَڌڻ، ويجهڻ ۽ هڪ ٻئي کي ڳولي سَهڪاري تحريڪ جي رستي تي آڻڻ جي آس رکون ٿا.

پڙهندڙ نسل (پَن) ڪا به تنظيم ناهي. اُن جو ڪو به صدر، عهديدار يا پايو وجهندڙ نه آهي. جيڪڏهن ڪو به شخص اهڙي دعويٰ ڪري ٿو ته پڪَ ڄاڻو ته اهو ڪوڙو آهي. نه ئي وري پَن جي نالي کي پئسا گڏ ڪيا ويندا. جيڪڏهن ڪو اهڙي ڪوشش ڪري ٿو ته پڪَ ڄاڻو ته اهو به ڪوڙو آهي.

جھڙيءَ طرح وٽن جا پَن ساوا، ڳاڙها، نيرا، پيلا يا ناسي هوندا آهن اهڙيءَ طرح پڙهندڙ نسل وارا پَن به مختلف آهن ۽ هوندا. اُهي ساڳئي ئي وقت اداس ۽ پڙهندڙ، ٻرندڙ ۽ پڙهندڙ، سُست ۽ پڙهندڙ يا وڙهندڙ ۽ پڙهندڙ به ٿي سگهن ٿا. ٻين لفظن ۾ پَن کا خصوصي ۽ تالي لڳل ڪلب Exclusive Club نه آهي.

ڪوشش اها هوندي ته پَن جا سڀ ڪم ڪار سهڪاري ۽ رضاڪار بنيادن تي ٿين، پر ممڪن آهي ته ڪي ڪم اجرتي بنيادن تي به ٿين. اهڙي حالت ۾ پَن پاڻ هڪٻئي جي مدد ڪرڻ جي اصول هيٺ ڏي وٺ ڪندا ۽ غيرتجارتي non-commercial رهندا. پَن پاران ڪتابن کي ڊجيٽائيز digitize ڪرڻ جي عمل مان ڪو به مالي فائدو يا نفعو حاصل ڪرڻ جي ڪوشش نه ڪئي ويندي.

ڪتابن کي ڊجيٽائيز ڪرڻ کان پوءِ اهم مرحلو ورهائڻ distribution جو ٿيندو. اهو ڪم ڪرڻ وارن مان جيڪڏهن ڪو پيسا ڪمائي سگهي ٿو ته ڀلي ڪمائي، رڳو پَن سان اُن جو ڪو به لاڳاپو نه هوندو.

پَن کي کليل اکرن ۾ صلاح ڏجي ٿي ته هو وَس پٽاندڙ وڌ کان وڌ ڪتاب خريد ڪري ڪتابن جي ليگڱن، ڇپائيندڙن ۽ ڇاپيندڙن کي همٿائن. پر ساڳئي وقت علم حاصل ڪرڻ ۽ ڄاڻ کي ڦهلائڻ جي ڪوشش دوران ڪنهن به رڪاوٽ کي نه مڃن.

شيخ اياز علم، ڄاڻ، سمجھ ۽ ڏاهپ کي گيت، بيت، سٺ، ڀڪار سان
تشبيهه ڏيندي انهن سڀني کي بمن، گولين ۽ بارود جي مد مقابل بيهاريو
آهي. اياز چوي ٿو ته:

گيت به ڄڻ گوريلا آهن، جي ويريءَ تي وار ڪرڻ ٿا.

... ..

ڄڻ ڄڻ ڄاڙ وڌي ٿي جڳ ۾، هو ٻوليءَ جي آڙ ڇڏين ٿا؛
ريٽيءَ تي راتاها ڪن ٿا، موتي منجهه پهڙ ڇڏين ٿا؛

... ..

ڪالهه هيا جي **سُرخ گلن** جيئن، اڄڪلهه **نيلا پيلا** آهن؛
گيت به ڄڻ گوريلا آهن.....

... ..

هي بيت اٿي، هي ٻم- گولو،

جيڪي به کڻين، جيڪي به کڻين!

مون لاءِ ٻنهي ۾ فرق نه آ، هي بيت به ٻم جو ساٿي آ،
جنهن رڻ ۾ رات ڪيا راڙا، تنهن هڏ ۽ چم جو ساٿي آ -

ان حساب سان اڻڄاڻائي کي پاڻ تي اهو سوچي مڙهڻ ته ”هاڻي ويڙهه ۽
عمل جو دور آهي، اُن ڪري پڙهڻ تي وقت نه وڃايو“ نادانيءَ جي نشاني
آهي.

پڻ جو پڙهڻ عام ڪتابي ڪيڙن وانگر رڳو نصابي ڪتابن تائين
محدود نه هوندو. رڳو نصابي ڪتابن ۾ پاڻ کي قيد ڪري ڇڏڻ سان سماج
۽ سماجي حالتن تان نظر کڄي ويندي ۽ نتيجي طور سماجي ۽ حڪومتي
پاليسيون policies اڻڄاڻن ۽ نادانن جي هٿن ۾ رهنديون. پڻ نصابي ڪتابن
سان گڏوگڏ ادبي، تاريخي، سياسي، سماجي، اقتصادي، سائنسي ۽ ٻين

ڪتابن کي پڙهي سماجي حالتن کي بهتر بنائڻ جي ڪوشش ڪندا.

پڙهندڙ سُئل جا پڻ سڀني کي چو، چالاءِ ۽ ڪينئن جهڙن سوالن کي هر بيان تي لاڳو ڪرڻ جي ڪوٺ ڏين ٿا ۽ انهن تي ويچار ڪرڻ سان گڏ جواب ڳولڻ کي نه رڳو پنهنجو حق، پر فرض ۽ اڻٽر گهرج unavoidable necessity سمجهندي ڪتابن کي پاڻ پڙهڻ ۽ وڌ کان وڌ ماڻهن تائين پهچائڻ جي ڪوشش جديد ترين طريقن وسيلي ڪرڻ جو ويچار رکن ٿا.

توهان به پڙهڻ، پڙهائڻ ۽ ڦهلائڻ جي ان سهڪاري تحريڪ ۾ شامل ٿي سگهو ٿا، بس پنهنجي اوسي پاسي ۾ ڏسو، هر قسم جا ڳاڙها توڙي نيرا، ساوا توڙي پيلا پن ضرور نظر اچي ويندا.

وڻ وڻ کي مون پاڪي پائي چيو ته ”منهنجا پاءُ
پهتو منهنجي من ۾ تنهنجي پڻ پڻ جو پڙلاءُ.“
- اياز (ڪلهي پاتم ڪينرو)

سنڌ سلامت

www.sindhsalamat.com

سنڌ سلامت جو مشن ۽ مقصد سنڌي ٻوليءَ جي ڊجيٽلائيزيشن ۽ پکيڙ کي وسيع ڪرڻ آهي ۽ پڻ دنيا سان گڏ سندس رفتار سان هلڻ جو سانباھو آهي، ڇو ته تاريخ هميشه انهن قومن جو احترام ڪيو آهي جن پنهنجي علمي سرمايي جي حفاظت ڪئي آهي. سنڌ سلامت پڻ پنهنجي ٻوليءَ جي بقاء خاطر سنڌي ٻوليءَ ۾ لکيل قيمتي ۽ ناياب ورثي کي ضايع ٿيڻ کان بچائڻ ۽ ان کي نه رڳو محفوظ رکڻ پر پنهنجي اديبن، ليکڪن، محققن ۽ شاعرن جي علم، هنر ۽ تخليق کي ڊجيٽلائيز ڪندي دنيا جي ڪنڊ ڪڙڇ ۾ موجود سنڌين تائين مفت ۾ آسانيءَ سان پهچائڻ جو عزم ڪيو آهي.

اسان جي خواهش هئي ته سنڌي مواد تي مشتمل هڪ اهڙو ڪتاب گهر قائم ڪجي جتي هر موضوع تي مشتمل ڪتاب موجود ملن. ڪتابن کي ڳولڻ ۽ ڏاڻوڻوڊ ڪرڻ اسان هجي ۽ ايندڙائيد سميت آڻي فون يا ونڊوز آپريٽنگ سسٽم سميت هر قسم جي ڊوائيس تي آساني سان آن لائين پڻ پڙهي سگهجي.

۽ اهو سڀ ”سنڌ سلامت ڪتاب گهر“ ذريعي ئي ممڪن ٿي سگهيو. اميد ته سنڌ سلامت ڪتاب گهر ذريعي سموري دنيا ۾ موجود سنڌي نه صرف پرپور لاڀ حاصل ڪندا پر سنڌ سلامت ڪتاب گهر کي وڌيڪ فائديمند بنائڻ لاءِ پنهنجو پورو ساٿ نڀائيندا.

books.sindhsalamat.com

سنڌ سلامت ڪتاب گهر جي ايندڙائيد اپليڪيشن پلي اسٽور جي هن لنڪ تان ڏاڻوڻوڊ ڪريو:

<https://play.google.com/store/apps/details?id=com.sindhsalamat.book>